

Essay en Onderzoeksverslag

Over identiteit Gedifferentieerde identificatie met de politie

Theo Jochoms en Helgert Koreneef
(op persoonlijke titel)

Wij zijn grote dank verschuldigd aan:
De respondenten in het onderzoek: mensen die bij de politie werken

Kirsten de Jong, Jeroen van Vugt, Diana van Schie, Auke van Dijk
Han Bolsenbroek, Franca van der Laan, Kees Mouwen, Leon Pluk, Martin van Wijngaarden
Leden van de klankbordgroep

Leden van de redactie van het Tijdschrift voor de Politie

Het voorliggende essay-achtige onderzoeksverslag bestaat uit 3 delen:

Deel 1 Onderzoeksverantwoording

In deel 1 staan we achtereenvolgens stil bij de aanleiding van dit essay cq. onderzoeksverslag. We staan stil bij de actualiteit van het vraagstuk. Zodoende komen we bij een doel- en een vraagstelling. Er vinden omschrijvingen plaats van basale begrippen en demarcaties in het onderzoek. Dat zijn er nog al wat. Dat doen we op essay-achtige wijze. Zo proberen we duidelijk te maken waarom we van identificatie spreken en niet van identiteit. Gaandeweg wordt de hoofdconclusie al duidelijk: de politie bestaat natuurlijk wel, zij geeft daar dagelijks invulling aan. Maar de politie heeft geen tijdloze en eenduidige gedefinieerde identiteit. Politie mensen identificeren zich gedifferentieerd met de politie en deze is historisch gezien niet tijdloos. Wat tijdloos is, is de kernfunctie van de politie. Daarnaast geven wij aan wat de overeenkomsten en verschillen zijn met de Corporate Story, cq. het bronverhaal.

Deel 2 Verslag van het onderzoek

In deel 2 leiden we deze conclusie op basis van plausibiliteit en empirisch af. Op basis van gesprekken (diepte-interviews) met mensen die bij de politie werken. De uiteindelijke conclusies staan in het Tijdschrift voor de Politie (juni 2021).

In deel 2 behandelen we dus de resultaten van het empirische onderzoek. De interviewvragen volgend beschrijven we hoe de politiemensen die we gesproken hebben terug kijken naar de tijd dat ze bij de politie kwamen. Waar hun passie en loyaliteit ligt. Dan blijkt dat hier een lijn in te ontdekken is – een essentie – maar dat die onvoldoende is om “de identiteit van de politie” te omschrijven. Er ontstaat een gedifferentieerd beeld op basis van daadwerkelijk (interactieve) existenties van politiemensen. Identificatie van de politie is gedifferentieerd en als gevolg van hedendaagse actuele vraagstukken almaar gedifferentieerder. Ook de manier van leren en ontwikkelingen van politiewerk is gedifferentieerd. Dat vraagt om gedifferentieerde sturing, wervingen en selectie, HRM-instrumentarium, opleidingen, etc. Uiteindelijk geven de respondenten aan ons mee dat identificatie rondom de kernfunctie van de politie centraal dient te staan. Mensen die bij de politie werken zijn hierin nogal bewust. Die kernfunctie wordt uitgeoefend voor de straat en voor de staat. Uiteindelijk – sommigen zeggen outcome – is die kernfunctie bedoeld voor veiligheid en stabiliteit in de samenleving. Zorg dragen voor stabiliteit en veiligheid is inherent behoudend en inherent moreel. Moraliteit en de mate van behoudend zijn, zijn dimensies van identificatie. Veranderingen in en van de organisatie zijn om die reden geen sinecure. We stellen wat zelfbewuste en gedurfde keuzen voor.

Deel 3 Conclusies en dialoog

Na deze conclusies sluiten we af in 2 richtingen.

De ene richting kan gelezen worden als een aanbeveling. De andere richting bestaat uit losse restjes van onze zoektocht. Een zoektocht die we hebben gemaakt door literatuur te lezen en door gesprekken met mensen die bij de politie werken. Deze mensen willen we nu al danken voor hun tijd en onze gezamenlijke reflecties. Elk gesprek was weer een feest.

Inhoudsopgave

Deel 1 Onderzoeksverantwoording	4
Considerans	4
Actualiteit van het vraagstuk	6
Kwalitatief verbreding en versnippering	6
Kwantitatief verbreding, versnippering en sanering?	6
Vraag Doel Methode	8
Corporate Story / Bronverhaal en methode	8
Kwesties van omschrijven en enkele kwesties van methode	10
a. Samenleving	10
b. Context van democratische rechtsstaat, kernwaarde en maatschappelijke opdracht	11
c. Geen kerntaken-debat	12
d. Identiteit	12
i. wordt identificatie	12
ii. Omschrijving	14
iii. Context. Relatief en ambigu	14
iv. Identificeren, operationalisering naar het onderzoek	15
v. Essentie en Existentie	15
Intermezzo Bronverhaal: "Dit zijn wij"	16
vi. Verleden, heden en strategie	18
e. Politiefunctie en kernfunctie	19
f. Dienstverlening, uitvoeringsorganisatie, mensenwerk, interactie	19
Deel 2 verslag van het onderzoek	21
Als mensen terug kijken	21
Blauw en fysiek aanwezig	21
Niet slechts politie	23
Essentie van de politie?	23
Tussenconclusie: gedifferentieerd	24
Existentie van de politie	25
Venijnige identificatie	25
Gedifferentieerde identificatie en hoe de politie existeert	26
a. Helpen, handelen en handhaven	27
b. Opsporen	27
c. Informatie en ontwikkeling (van expertise)	28
d. Digitaal	28
e. Differentiatie: bestaan vanuit expertise	29
Staat of straat?	29
Deel 3 Conclusie en dialoog	31
Gedifferentieerd onder 1 dak	31
Normatief	33
Verdere dialoog	33
Keuzen, schot voor de boeg voor dialoog	34
Missie, toevoegende waarde	34
Zelfbewust en gedurfd	35
De taken, Wat?	36
Toekomst	37
De organisatie, Hoe?	38
Tot slot	39

Deel 1 Onderzoeksverantwoording

Considerans

Hoe je het ook wendt of keert, “de” politie of “een” politie bestaat al sinds er sprake is van samenlevingen en gemeenschappen. Veiligheid is immers een basisbehoefte in het menselijk leven. Na voedsel staat het in de behoeftepyramide van Maslow op de tweede plek. In de als alleroudst bekend staande verhalen over de avonturen van Gilgamesj (Dalley, 1989; NRC podcast 2021) wordt verteld over de eerste stadsstaten in Mesopotamië: over stadsmuren, indammen van geweld en het kwaad, en de groei van wijsheid en rust. Als dat uiteindelijk niet over stabiliteit en veiligheid gaat? In het bijzonder de groei van wijsheid en rust spreekt tot de verbeelding. Als we enkele periodes in de geschiedenis over slaan, zien we dat in de middeleeuwen sprake was van de schout, de baljuwschappen en de schuttersgilden die de orde handhaafden en door in te grijpen op het gedag van mensen, voor stabiliteit en veiligheid zorgden. Vervolgens kan geconstateerd worden dat er enige verwantschap bestaat van het concept politie met het oude concept “policey” uit de 18de-eeuwse krameristiek (Rutgers, 2004). In het concept “policey” komt de functie van een staat naar voren: zorg dragen voor de interne en externe zekerheid en welvaart door te besturen. De nadruk ligt onder andere op de interne orde van een staat, op basis van afspraken en regels. En dus stabiliteit en veiligheid – *recht scheppen* – in het belang van welvaart en welzijn. Het Engelse “policy” heeft hier eveneens verwantschap mee en is het hedendaags begrip dat bedoeld is om orde te genereren door beleidsvorming. Policey / politie was in de genoemde perioden de kern of het fundament van de besturing van de samenleving door “de staat”. En is dat wellicht nog steeds. Voor concrete inzichten in de geschiedenis van de politie wijzen wij simpelweg naar de werken van Fijnaut ea (2007) en belangrijke stukken van de politie (1977, 2005, 2011, 2012, 2012).

De noodzaak voor een politie die zorg draagt voor orde, stabiliteit en veiligheid lijkt historisch gezien geen kwestie om je druk om te maken. Toch? Als een politie en haar taken tot de kern behoren van besturing van een samenleving, waarom dan toch nadenken over de politie en haar identiteit?

Een vraag naar identiteit van een individu of een entiteit / collectiviteit – zoals een samenleving of organisatie – wordt actueel als in de context van die entiteit of dat individu dingen veranderen die zaken uit evenwicht halen, of als er kritieke grenzen worden overschreden waardoor het voortbestaan van die entiteit bedreigd wordt (WRR, 2007; Harari, 2018, 2018, 2020; Boin ea, 2021). Als de vraag naar de identiteit en kernfunctie van de politie actueel is en gesteld wordt, is er blijkbaar iets aan de hand in die actuele context. Deze constatering is relevant omdat we die context dan zullen moeten beschrijven. En ook is deze constatering relevant omdat een tijd-ruimtelijke context een identiteit altijd mede bepaalt. Wellicht zijn nieuwe antwoorden over of binnen die identiteit noodzakelijk? Voordat we die actualiteit behandelen, eerst nog twee inleidende issues.

Box. Enkele opmerkingen over identiteit van het individu irt samenleving

De ontwikkeling van individuen kent enkele fasen in het leven waarin belangrijke keuzen over identiteit gemaakt worden (vgl. Erikson, 1967, 1968). Het individu herformuleert de eigen identiteit; al dan niet bewust. Soms ook attributeert iemand (bv iemand die bij de politie werkt of een burger) “een identiteit” zonder het bewust te weten, of gebeurt dat alleen al op uiterlijke kenmerken van individuen of organisaties. Met betrekking tot de politie gaan wij hier niet op in en verwijzen hiervoor naar trajecten als “diversiteit”, “een politie voor iedereen” en cultuuronderzoeken. Door te wijzen op een ontwikkeling wordt duidelijk dat een identiteit niet een vaststaand gegeven is. En toch blijven we dat individu (her)kennen op basis van uiterlijkheden zoals hoe die persoon er uit ziet of hoe die persoon doet (gedrag, stemgeluid, etc.). En als dat individu overleden is, wordt

stil gestaan bij hoe of wie die persoon was (of niet). Wat de bijdrage van het individu aan de familie of de samenleving was (of niet). Vaak gaat dat gepaard met enige nostalgie.

En is niet iedereen bekend met psychologische testen? Een psychologische test is een vorm van identificeren. Velen zullen dit herkennen uit beroepstesten, opleidingen leiderschap of het samenstellen van een team. In dergelijke tests word je als deelnemer vaak gedwongen te kiezen tussen twee uitersten op een continuüm. Twee uitersten die dan iets zeggen over wie je bent als persoon of samengestelde groep. De vraag bijvoorbeeld of je liever een boek leest of liever gaat sporten? Op basis daarvan word je ingedeeld, en dat geeft “controle” en “maakbaarheid”. Daar worden hele karakterologische theorieën op losgelaten. Om te bezien wie je bent. Maar, een realistisch antwoord op de vraag zou best kunnen zijn: 's ochtends sport ik en 's avonds lees ik een boek. Ik ben immers verknocht aan beide. Nu ik wat ouder ben, voed ik naast sporten en lezen, ook kinderen op. Sommige aspecten (of categorieën) van een identiteit worden in bepaalde contexten intenser beleefd dan andere. Eigenlijk ben je het allemaal, tegelijkertijd.

Een individu bestaat uit dynamische en samengestelde identiteiten; en dat genereert ambigüiteit. Deze aspecten hoeven elkaar ook niet uit te sluiten, ze kunnen elkaar versterken of juist beperken. De aspecten zijn in harmonie of niet. Een innerlijke strijd van aspecten, is onderdeel van een identiteit. Maar dat is in die tests vaak niet mogelijk. Waarom niet? Men wil met die tests naar de essentie. Men wil een grens aangeven, categoriseren of classificeren. Om te sturen, beheersen en controle uit te oefenen. Vaak vanuit een behoefte van maakbaarheid. Maar is het niet beter om het juist over die grens te hebben? Gaat het niet om de vraag van inclusie en exclusie? Dat maakt namelijk openheid mogelijk en kansen voor ontwikkeling. Identiteit, of het nu van een individu is of van een entiteit, veronderstelt bewuste of onbewuste keuzen.

Dit voorbeeld maakt duidelijk dat een identiteit altijd samengesteld is, oftewel gedifferentieerd, en het maakt duidelijk dat een identiteit nooit statisch is, maar dynamisch (een proces van identificatie). Is identificeren bij dergelijke tests dan wel noodzakelijk? Jawel. Maar de boodschap is er niet zo normatief mee om te springen en het te beschouwen als dynamisch en gedifferentieerd.

Zonder er verder bij stil te staan: ook in de hedendaagse filosofische en sociaal-theoretische literatuur wordt aandacht gevraagd voor het vraagstuk van identiteit. (Giddens, 1984, 1990, 1991; Habermas, 1987; Bourdieu, 1990; Beck, 1994; Searl, 1995; Castells, 1997; Jensen en Wijnberg, 2010; Jense, 2012; Fukuyama, 2019). We staan bij al deze achtergronden van aandacht van identiteit niet langer stil of tippen deze slechts summier aan. Vanaf nu spreken we gewoon over politie en – nog even – over de identiteit van de politie.

Box Over politie en institutie

Nu zal het voortbestaan – zoals we al zagen – van “een” politie als organisatie of institutie, inclusief de kernwaarden, de kernfunctie, de bijbehorende kerntaken die zij vervult en het politiewerk zelf, geen vraagstuk vormen. Dat hangt weer samen met een politiefunctie in een maatschappij. In het maatschappelijk discours zijn veiligheid en een functie van een politie een blijvend onderwerp. In het vervolg hebben we het ook niet over de volle breedte van de politiefunctie in de samenleving; die mede invulling krijgt door organisaties als de Koninklijke Marechaussee, of de FIOD, BOA's, en andere organisaties. In deze bijdrage hebben we het over “de” politie, als organisatie. En die organisatie is ook een institutie.

Als institutie is de politie “.. *deeply valued by the public.*” De politie heeft de tand des tijds doorstaan door uitdagingen aan te gaan door crises te doorstaan en te overleven in controversies. Ook zijn voortdurend nieuwe ontwikkelingen uit de samenleving geïncorporeerd. Een institutie is onderdeel van een samenleving (Boin ea, 2021, pag 2 ev). En een institutie is onderdeel van veel stakeholders. En een institutie is onderdeel van het handelen van politiemensen. De betekenis van de politiefunctie in de samenleving is blijvend omdat gedrag van mensen noopt tot een vorm van politie. En dat impliceert dat er behoefte is aan de kernfunctie van de politie in de samenleving. Deze kernfunctie komt tot uiting in het politiewerk. Dat institutionele wordt ook wel systeemwereld genoemd en dat concrete politiewerk de leefwereld. Om verwarring en institutionele analyses te voorkomen, beperken wij ons in deze bijdrage tot de Nederlandse politieorganisatie in 2020, die sinds 2013 nationaal is georganiseerd. Het benoemen van juist deze context is van belang. We komen er nog op terug.

Actualiteit van het vraagstuk

Waarom aandacht voor de identiteit en de kernfunctie van de politie? De reden is, zoals we ook gezegd hebben, dat er in de context veranderingen plaats vinden (trends) die het evenwicht van de organisatie dreigen te verstoren of die tot gevolg hebben dat kritieke grenzen worden overschreden. Wat is dat bedreigende karakter, of wat verstoort dat evenwicht? Wat zijn die kritieke grenzen? Waarom is het vraagstuk actueel?

Kwalitatief verbreding en versnippering

Het antwoord is dat we leven in een verandering van tijdperk (Rotmans, 2017). In de eerste plaats wijst bijvoorbeeld Dijkgraaf (2019) er op dat de wetenschap op het kruispunt staat van drie wezenlijke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op de essentie van de bouwstenen van de aarde en het heelal (het grote veraf), de bouwstenen en samenstelling van het (biologische) leven (het kleine dichtbij), en de bouwstenen en samenstelling van informatie. De eerste ontwikkeling heeft niet zo veel betrekking op de kernfunctie van de politie. Maar de tweede en de derde wel degelijk. We wijzen op *enhanced technology* in relatie tot het leven en op de kleinste delen van informatie die van belang zijn in data-technologie. De technologisering en de digitalisering in de samenleving hebben betekenis voor de identiteit en kernfunctie van de politie in de samenleving. De wijze waarop de politie deze tegemoet treedt – verandert – raakt haar identiteit.

In de tweede plaats wijzen we op enkele trends en ontwikkelingen in de samenleving die van belang voor de actualiteit van het vraagstuk. Zonder deze nader te duiden en zonder uitputtend te zijn noemen we de volgende met duizelingwekkende snelheid ontwikkelende trends: individualisering, het groeien van maatschappelijk ongenoegen tussen burgers onderling en naar instituties (wel tot polarisatie leidend), omvangrijke bio- en datatechnologie / digitalisering, internationalisering (globaal en Europa), verlangen naar monitoring en controle, incidentalisme en idee-loosheid (pragmatisme) in de politiek-bestuurlijke context, versnippering in de politiek-bestuurlijke context, ontstaan van een meritocratie, opkomst van andere op politie gelijkende diensten (bv BOA's) en verandering in de vrije markt waar steeds meer aanbieders te vinden zijn op het brede terrein van veiligheid (zowel de handhaving, de opsporing als de intelligence / informatie). Dit vergt verandering van de organisatie en dit vergt samenwerking met andere organisaties. Over de betekenis van deze trends en ontwikkelingen zijn al vele boeken geschreven. Boeken met antwoorden en evenvele vragen. Deze trends en ontwikkelingen hebben een toename van complexiteit, dynamiek, heterogeniteit en tijdsdruk voor de politie tot gevolg. Dat leidt tot verbreding van en versnippering binnen de kernfunctie van de politie. De vragen en de antwoorden raken aan de identiteit en de kernfunctie van de politie.

Kwantitatief verbreding, versnippering en sanering?

In de derde plaats is er als gevolg van een securitisering van de samenleving (bv Schuilenburg, 2015) een kwantitatieve uitdaging ontstaan (maar die eigenlijk altijd al bestond). Bij een webinar over met name veiligheid in de zin van defensie hebben we de term *veiligheidsimperialisme* gehoord (*Security Imperialism*, Besteman, 2021). Ergens – en we weten niet meer waar – hebben we zelfs de term *veiligheidspsychose* gehoord. De vraag naar veiligheid – als outcome van het politiewerk – is eindeloos. Politiewerk dat op basis van de kernfunctie van de politieorganisatie sec, een output voortbrengt. De samenleving – de publieke en politiek-bestuurlijke ruimte (zie later) – is *greedy* met betrekking tot veiligheid en overvraagt de politieorganisatie. De politie wordt overspoeld met veiligheidsvragen. Een vergelijking met de organisatie- en beslistheorie van het *garbage can*-model dringt zich op (Cohen, March en Olsen, 1972). Deze theorie geeft aan dat organisaties en beslissingssituaties, die gekenmerkt worden door onduidelijke technologie, fluïde participatie en bediscussieerde preferenties, zullen fungeren als een “vuilnisvat” waarop geen deksel zit en in feite onbegrensd is, en waar je dus altijd “rotzooi” in kwijt kunt. We gaan niet verder in op deze theorie, maar stellen vast dat de politie wordt overvraagd. Grenzen worden

overschreden. En dat in een periode van een significante leeftijdsuitstroom bij de politieorganisatie.

Als gevolg van de *greediness* heeft de politieorganisatie een breder takenpakket (verbreding) gekregen en is hierdoor intern versnipperd geraakt. Bij een constante capaciteit leidt dat tot enkele van de volgende vragen. Moet de politie keuzen maken? Waar is de politie eigenlijk van? Waar gaat de politie eigenlijk over? Heeft de politie niet te veel op haar bordje? Er ontstaan tekorten in capaciteiten. Een kwantitatieve uitdaging van een andere orde is het *defund*-vraagstuk (Dukmasova, 2016). In Nederland krijgt het nog niet zo veel aandacht, maar de grondslag van het *defund*-vraagstuk is de argumentatie dat delen van het politiebudget beter anders en elders besteed zouden kunnen worden. Bijvoorbeeld aan (jeugd)zorg of onderwijs of huisvesting. De politie en het strafrecht als ultimum remedium. In sommige landen gaan zelfs stemmen op om de politie als geheel af te schaffen of om de politieorganisatie te ontmantelen. Zeker in de periode van *black lives matter*. Mensen (burgers) vragen zich af voor wie het politiesysteem nou eigenlijk precies werkt. Wie wordt beschermd? Wie wordt bekrachtigd? Wie wordt begrensd? Wat wordt bevorderd? Als je de politie belt, betekent dat dan dat je als burger geholpen wordt of dat er meer schade (zowel fysiek als niet fysiek bedoeld) wordt berokkend? Voor sommigen komt de politie blijkbaar als bedreigend over, terwijl de politie in een democratische rechtsstaat toch bedoeld is om bedreigingen tegen te gaan en stabiliteit en veiligheid te genereren. Toch? Hoe omvangrijk moet de politie eigenlijk zijn en welke kernfunctie vervult zij? Een van die uitdagingen wordt verwoord door Schuilenburg (2015), maar in 1994 vroeg Hoogenboom hier al aandacht voor: veiligheid is al lang niet meer alleen een overheidstaak. De politiefunctie in de samenleving wordt complexer vorm gegeven. Enerzijds lijkt de politie als organisatie als gevolg van deze uitdagingen gesaneerd te worden. Anderzijds is er aandacht voor een stabiele financiering van de organisaties van de rechtsstaat (SEO / AEF, 2021). Dat kan. Maar het raakt de vraag naar “waar de politie dan wel van is?” En dus het vraagstuk van identiteit.

Trends en ontwikkelingen in wetenschap en samenleving, overvraging die tot verbreding, versnippering en tekorten leidt, creëren een meer complexe, meer dynamische, meer heterogene, meer urgent- en incidentgerichte omgeving om in te werken. Dat leidt tot het besef dat de politie steeds meer dient samen te werken in ketens en netwerken. Het lijkt er voor de politie in Nederland in 2020 op dat het evenwicht is verstoord en dat kritieke grenzen worden genaderd. De bedreiging voor het voortbestaan van de politie lijkt niet te bestaan. Een functionele en historische analyse – zoals zojuist kort aangegeven – wijst uit dat een politie een wezenlijke maatschappelijke kernfunctie vervult. Er wordt gesproken over de tijdloze betekenis van de politie (van Hoorn, 2010). Maar de actualiteit vraagt wel degelijk om antwoorden. Antwoorden die te maken hebben met identiteit. Vrij naar Einstein: *Als de context wijzigt en de organisatie en het werk niet, krijg je uitkomsten die je niet wenst*. Ook Boutellier (2020) meent: “Kort gezegd: een complexe maatschappelijke context, met nieuwe veiligheidsvraagstukken, vraagt om een herijking van de identiteit van de politie, ook ten opzichte van andere partijen.” Als de samenleving fundamenteel verandert, wat is dan de optie voor de politie?

Blijkbaar leeft dat gevoel veel breder gezien het verschijnen van allerlei publicaties (Politie, 1977, 2005, 2011, 2012, 2012, 2020, 2021, 2021; van Hoorn, 2010; van Stokkom ea, 2010; van Dijk, Hoogewoning en Punch, 2015; Terpstra en Salet, 2018, 2020; Cahier Politiestudies, 2019; Devroe ea, 2019; Boutellier, 2020; Nap en Meershoek, 2021 nnb conceptversie 2020). Identiteit is een issue in brede zin (WRR, 2007; de eerder genoemde sociaal-filosofen). Ook het bronverhaal (Politie, 2020) is hiervan het resultaat. Dat vraagt van de politie om antwoorden met betrekking tot positionering, plaatsbepalingen, herverbeeldingen, herformuleren van oude antwoorden en om samenwerking. Juist daarom is de vraag naar identiteit van de politie als organisatie (en institutioneel), en ook voor politiemensen, zo actueel. En dat geldt ook voor de stakeholders van de politie in de samenleving. Want om in dat verstoord evenwicht overeind te blijven en om kritieke

grenzen te overbruggen, dient vooruit gekeken te worden en dienen antwoorden geformuleerd of ontwikkeld te worden. Om vooruit te bewegen met betrekking tot vernieuwing en om samen te werken is een idee van je identiteit noodzakelijk, ten behoeve van positionering en strategie.

Vraag | Doel | Methode

De vraag die wij daarom willen beantwoorden – maar ons ook gevraagd is te beantwoorden – luidt: wat is de identiteit van de Nederlandse politie in 2020 en welke betekenis heeft die politie in de samenleving?

Aanvankelijk bestond over de doelstellingen van dit traject geen eenduidig beeld. Met de klankbordgroep hebben we aan doelzoeeking gedaan. Hoewel de gestelde vraag hier wel toe zou kunnen uitnodigen, is aan ons ook gevraagd hier geen eenduidig antwoord op te formuleren, maar hierover in gesprek te gaan met mensen die bij de politie werken. Dit om nu en later de dialoog hierover aan te gaan. Concreter impliceert dit dat wij dan ook geen blauwdruk geven van één politie-identiteit. Zoals we al met de titel proberen aan te geven en later empirisch laten zien, bestaat deze ook niet. De politie bestaat wel, maar als je het wilt zien, niet met één identiteit. Antwoorden op de mogelijke vraag naar het genereren van één collectieve identiteit neigen naar beheersing en onrealistische maakbaarheid (op het niveau van de samenleving de insteek van Fukuyama, 2019; zie ook Geevers, 2019 en 2020). Overigens – en daar komen wij aanstonds op terug – volgt de herframing van de *Corporate Story* in het *Bronverhaal* van de politie precies deze redenering: corporate story neigt naar een “*his masters voice*”-benadering die vanuit de top van de organisatie zou voorschrijven wat de collectieve identiteit van de politie moet zijn. Een bronverhaal doet dit juist niet: dat biedt meer een inspiratiebron om uit te putten om gezamenlijk de dialoog aan te gaan. Het streven naar één identiteit voor een collectiviteit leidt vaak tot verzet. Ook in organisaties. Natuurlijk is een organisatie een meer functionalistische entiteit dan een samenleving. Er is een doel en er is een (operationele) taak te vervullen en een maatschappelijke waarde toe te voegen. Toch pleiten wij juist voor een dynamische en relativistische benadering en voor dialoog. Methodisch sluiten wij aan bij de wijze waarop het bronverhaal tot stand is gekomen. Wij formuleren geen blauwdruk, maar op basis van de gesprekken formuleren wij wel een handreiking voor een dialoog.

Uiteindelijk ontstonden twee doelstellingen. In de eerste plaats het aanreiken van taal om een dialoog te voeren over de identiteit van de politie. Een dialoog in het korps, in de korpsleiding, in teams, diensten, directies, eenheden, etc. En ook een dialoog van mensen die bij de politie werken met de samenleving (hoe wij samenleving omschrijven later meer). In de tweede plaats ten behoeve van een zelfbewust – en gedurfd – antwoord op de belangrijke positioneringsvragen die voortkomen uit boven genoemde ontwikkelingen.

Na meerdere gesprekken met een begeleidingsgroep hebben wij van die eerder gestelde vraag een tweeledige vraag gemaakt:

- Hoe identificeren politiemensen zich met de (hun) politie? [leefwereld]
- Op welke wijze geven politiemensen betekenis aan de positionering van de politie in de samenleving? [systeem- of institutionele wereld]

Corporate Story / Bronverhaal en methode

Drie opmerkingen willen wij nog maken.

In de eerste plaats hebben wij gewerkt met de methode van diepte-interviews met 1 of 2 personen. We hebben dat gedaan met mensen die verschillende functies bekleden, die verschillende etnische achtergrond hebben en die geografisch verspreid over het land werken. Vanwege de COVID-19 pandemie vonden de gesprekken vaak digitaal (MsTeams) plaats. Onze gesprekken duurden meestal 2 uur, waarna we moesten stoppen. Maar veel gesprekken hadden nog wel langer kunnen duren.

In de tweede plaats verscheen in de periode dat wij in gesprek waren met de klankbordgroep, de Corporate Story (Politie, 2020). De Corporate Story is in het late voorjaar van 2021 hernoemd als het *bronverhaal* van de politie. De reden is dat een Corporate Story vaak een door de top van de organisatie opgelegd en gedirigeerd verhaal is. Vanaf nu spreken wij niet meer over de Corporate Story, maar over het bronverhaal. Deze is onder regie van de Directie Communicatie opgesteld. Het bijzondere aan dit bronverhaal – en ons verhaal – is dat het niet van boven af is gedirigeerd door de Korpsleiding. Met andere woorden: de identiteit van de organisatie is niet voorgeschreven, maar tot stand gekomen op basis van gesprekken met politiemensen. Methodisch komt dat overeen met ons onderzoek. Beide verhalen bestaan juist uit taal die uit de monden van mensen die bij de politie werken komt. Beide verhalen vullen elkaar aan, zijn communicerende vaten en vormen een doorsnede (wiskundig, symbool: \cap) van de verzamelde identiteit. Het bronverhaal bestaat uit een geschreven versie en een auditieve versie in de vorm van een podcast. Ons is ook gevraagd deze podcast ten gehore te brengen tijdens onze gesprekken. Dat hebben wij gedaan. Ook hebben wij enkele samengebundelde uitspraken uit het bronverhaal voorgelezen aan de respondenten. Wij staan hier later verder bij stil en hebben de resultaten hiervan integraal verwerkt.

Box Interviewvragen

De volgende vragen vormden het interviewprotocol.
[afgesteld met de klankbordgroep]

- Wat betekent de politie voor jou?
- Waar ligt jouw passie?
- Wat wil de politie of jij bewerkstelligen / bereiken in dat deel van de samenleving waar jij werkzaam bent?
- Wie zijn wij? Wat is de kern volgens jou?
- Is dat gebonden aan strafrecht of kaders openbare orde?
- Ben jij verbonden aan je werk (eenheid of team), of aan de politie?
- Is er verschil volgens jou, tussen functie, stad/dorp, allochtoon/autochtoon?
- Ben jij verbonden aan de straat of aan de staat?
- Hoe zie jij het maatschappelijk draagvlak van de politie?
- Hoe controleer jij dit (in de samenleving)?

- Zijn wij zelfbewust genoeg als politie?
- Doen wij het goed (gedrag)? Doen wij iets niet goed? Hebben wij genoeg zelfvertrouwen als politie?

- Is de politie en het werk veranderd de laatste jaren?
- Is de politie onzekerder geworden?

Na deze vragen hebben wij de respondenten de podcast van het bronverhaal laten horen, gevolgd door de volgende vragen:

- Wat roept het op?
- Welke woorden resoneren? Vergroten en welke verkleinen? Etc.
- Helpt dit bij definiëring politie? Is het een wens of wordt het zo ook geleefd?
- Zijn wij dit dan ook? Of zijn wij iets anders geworden / verworden?
- Klopt het altijd? Waar schuurt het, waar klopt het niet (meer)
- Zijn wij afgeweken van wie wij waren of is er nog steeds een kern?

De volgende samengestelde fragmenten uit de Corporate story / het bronverhaal hebben wij hardop aan de respondenten voorgelezen, met dezelfde vragen:

1. De politie signaleert onrecht, geeft aandacht en hulp waar nodig, steunt het gangbare en bewaart of herstelt de orde.
2. Dit doet zij voor en midden in de samenleving, voor en met burgers en partners in de veiligheid
3. Zij werkt professioneel, betrouwbaar, met passie, flexibel en contextgevoelig
4. Met als doel om Nederland veiliger te maken zodat we met elkaar in harmonie kunnen samenleven
5. De politie stapt naar voren, waar anderen terug treden

Uiteindelijk heeft dat alles geleid tot de interviewvragen die in de voorgaande box zijn opgenomen. Deze vragen zijn voorgelegd aan de respondenten die in de volgende box zijn aangegeven.

BOX Respondenten	
LO	Landelijke Eenheid
DRIO	Zeeland West Brabant
Wijkagent, OS	Oost Nederland
FO	Haaglanden
Familie Rechercheur	Midden Nederland
Teamchef	Midden Nederland
Stafmedewerker Internationaal	Politie Academie
Infra	Landelijke Eenheid
GGP noodhulp, OS	Noord Nederland
Digitaal	Noord Holland
Dienst Beveiliging	Landelijke Eenheid
Wijkagent	Oost Brabant
FO	Rotterdam Rijnmond
Teamchef	Midden Nederland
Familie Rechercheur	Midden Nederland

In de derde plaats staan wij in het vervolg van dit essay-achtige onderzoeksverslag stil bij de omschrijving en precisering van enkele centrale begrippen.

Kwesties van omschrijven en enkele kwesties van methode

Eerste afbakeningen van onze zoektocht hebben wij al gegeven in het voorgaande. Om onze inzichten die wij tijdens de zoektocht kregen, te duiden, geven wij enkele beschrijvingen en omschrijvingen van enkele centrale begrippen. Achtereenvolgens behandelen wij:

- a. Samenleving
- b. Context van democratische rechtsstaat, kernwaarde en maatschappelijke opdracht
- c. Geen kerntaken
- d. Identiteit
 - i. wordt identificatie
 - ii. omschrijving van het centrale begrip identificatie
 - iii. relatief en ambigu
 - iv. operationalisatie naar het onderzoek
 - v. verleden, heden en strategie
- e. Dienstverlening, geen uitvoeringsorganisatie sec, mensenwerk, interactie

a. Samenleving

Over wat een samenleving is, is veel filosofische of mens- en sociaalwetenschappelijke literatuur verschenen. Voor ons is het nu afdoende aan te geven dat een samenleving bestaat uit minimaal twee ruimten. In de eerste plaats een publieke ruimte van interacties tussen burgers onderling, mede in relatie tot het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. In politietermen: “de straat”. Op straat werken politiemensen in dagelijkse interactie. Daarnaast zijn er allerlei andere mensen die bij de politie werken: niet direct op straat. In de tweede plaats een politiek-bestuurlijke ruimte, die eveneens uit interacties bestaat, en institutioneel voor de politie uit bestuur, gezag, beheer en beleidsvorming bestaat. Politiewerk vindt ook plaats in de politiek-bestuurlijke ruimte. Zeg maar: het politiebestedel. Politiewerk niet op straat, maar door allerlei mensen die voor de politie werken. In politietermen hebben we het dan over “de staat”.

Daarnaast zijn andere ruimte te onderscheiden. We kennen natuurlijk al het onderscheid tussen fysieke veiligheid en sociale veiligheid. Maar er is meer. Zo zijn er privé ruimten waar

mensen in privésfeer vertoeven; zoals thuis. Ook is er sprake van een fysiek-biologische ruimte; oftewel het menselijk lichaam, met daar binnen weer allerlei sub-processen zoals nadenken, voelen, en andere fysiologische processen. We staan er niet verder bij stil, maar we willen er op wijzen dat veiligheidsvraagstukken, als gevolg van digitalisering en micro-technologie (data- en biotechnologie), zich steeds meer ook de privésfeer en het menselijk lichaam binnendringen; zowel het brein als de rest van het lichaam.

b. Context van democratische rechtsstaat, kernwaarde en maatschappelijke opdracht
Daarnaast is de Nederlandse samenleving— dus de publieke en de politiek-bestuurlijke ruimte – in 2020 te kenschetsen als een democratische rechtsstaat. Deze vaststelling lijkt uit de losse pols en vanzelfsprekend. Dat is zij niet. Een identiteit van de politie in Nederland in 2020 komt mede tot stand door deze context. En zonder context is een identiteit leeg. Dat impliceert dat een identiteit relatief is. Democratische rechtsstaat is: vrije verkiezingen, de meerderheid is niet overheersend over de minderheid maar houdt rekening met de minderheid, een zekere mate van trias politica, overheidshandelen is gebaseerd op het recht (en niet aan personen), vrije en onafhankelijke rechtsspraak, vrije pers. (Zie voor een korte begrijpelijke uitleg ProDemos, 2016).

De toevoeging dat onze zoektocht heeft plaats gevonden in de Nederlandse context in 2020 en dat we daarbij uit gaan van een democratische rechtsstaat in 2020 heeft een tweeledige betekenis. In de eerste plaats is er een ruimtelijke dimensie. Onze zoektocht vindt plaats in Nederland en niet in een ander land. Andere landen geven hun democratische rechtsstaat anders vorm, of zouden we geen democratische rechtsstaat willen noemen. De betekenis van de politie in Nederland is anders dan elders in de wereld. Dat krijgt betekenis in een dialoog over identiteit. Tentatief durven wij de stelling wel aan dat de identiteit van de politie in andere landen tot andere resultaten zal leiden dan in Nederland. Daarnaast zijn er ook verschillen binnen de politie in Nederland zelf. Ruimtelijk (bv stedelijke gebieden en plattelandsgebieden), functioneel, etc. Hier komen we op terug in het empirisch deel. In de tweede plaats is er een dimensie van tijd. Onze zoektocht vindt plaats in 2020. We hebben het hier over de identiteit van de politie in het jaar 2020. Zonder het onderzocht te hebben – dus tentatief – durven wij de stelling wel aan dat “de politie” van 1950, 1960, 1970, en zo verder, ... 2030, 2040 ... niet eenzelfde politie was en een andere betekenis had, en zal hebben, dan de huidige politie. Eerder verwezen we al naar de werken van Fijnaut ea (2007).

Een dialoog over identiteit is niet hetzelfde als een dialoog over waarden; of over *kernwaarden*. Een dialoog over identiteit vindt plaats binnen kernwaarden. Ook een dialoog over kernwaarden met betrekking tot en de identiteit van die politie. De betekenis van de politie in de samenleving is uiteraard ook waarden-gedreven. De laatste decennia heeft een dialoog plaats gevonden over waardensturing (Moore, 1995; Boin ea 2021). Ook binnen de politie. Welke waarde voegt de politie toe aan de samenleving? Het antwoord wordt bijvoorbeeld gegeven in het rapport Politie in Ontwikkeling (Politie, 2005). De overkoepelende waarde die de Nederlandse politie in 2020 aan de samenleving toevoegt is als volgt omschreven: het waakzaam en dienstbaar zijn aan de waarden van de democratische rechtsstaat. De waardendialoog is niet hetzelfde als een dialoog over de identiteit van de politie. De waardendialoog gaat daar aan vooraf, of ligt er aan ten grondslag. Beter geformuleerd: de waardendialoog is inherent onderdeel van de dialoog over identiteit, maar niet vice versa. De zojuist benoemde waarde uit het PiO-rapport nemen wij als uitgangspunt. Daar komen normen en “overall-regels” uit voort. Dat impliceert bijvoorbeeld een begrip van legitimiteit (rechtmatigheid, responsiviteit en resultaatgerichtheid) of legitiem gezag, neutraliteit en eerlijkheid tijdens het politiewerk in de samenleving. Deze waarden en normen dienen door iedereen binnen de politie onderschreven te worden. Wij stellen normatief dat het eigenlijk niet mogelijk is bij de politie te werken zonder deze waarden en normen te onderschrijven. Zowel in de leefwereld van het politiewerk als in de structurerende systeemwereld van de kernfunctie. Het werk van de

politie is daarmee ook inherent moreel (van Stokkom ea, 2010, Boutellier, 2020). Moraliteit is een dimensie van politiewerk.

We voegen nog een term toe: de maatschappelijke opdracht van de politie (van Stokkom ea, 2010). Dit is ook weer zo'n term die opduikt in de dialogen. Voor ons is de maatschappelijke opdracht van de politie de optelsom van de zojuist beschreven waarden en normen en hetgeen staat beschreven in de kernfunctie. Omdat we nog terug komen op de kernfunctie, laten we het hier bij.

c. Geen kerntaken-debat

Spreken over identiteit is niet hetzelfde als spreken over kerntaken. Het gesprek over kerntaken 2 decennia geleden (vgl. Van Stokkom ea, 2010) werd ingegeven door bedrijfsmatigheid en is destijds verworpen tot een oppervlakkig en managementvraagstuk. Een lijst met taken die eventueel kon worden geschrapd. Dat was heel instrumenteel. Dat was geen vraag over de identiteit van de politie, en ook niet over de kernfunctie van de politie en het politiewerk. Een lijstje van taken die kunnen worden geschrapd? Zo'n lijstje komt regelmatig terug in verschillende perioden en debatten. Wellicht helpt het volgende voorbeeld dan. Gesteld zou kunnen worden dat de centrale uitdaging van de politie is, zichzelf overbodig te maken. En dat niet op de wijze zoals in het *defund the police*-denken. Hypothetisch is dit voorstelbaar. Overigens geldt dit voor alle overheidstaken en markt-taken: probeer te bereiken dat je jezelf opheft. Dat zou toch ideaal zijn: er is dan sprake van absolute veiligheid en stabiliteit in de samenleving en er is geen politie meer nodig. Een utopie denken wij. Veiligheid is dan inherent aan de samenleving. Let wel: de samenleving is niet gelijk gesteld aan "de markt". De markt is een alternatief delivery-system (Wildavsky en Pressman, 1973; Wildavsky, 1987) in een samenleving en zou een andere leverancier van de kernfunctie in een samenleving impliceren (zie eerder marktwerking). Een gesprek over identiteit gaat juist over de kernfunctie van de politie en het politiewerk in de samenleving, en gaat dus niet over kerntaken. Maar het gesprek over identiteit kan wel leiden tot een overdenking van de kerntaken. We komen daar op terug.

d. Identiteit

i. wordt identificatie

Wat is dan identiteit? Over deze vraag heeft ook de WRR (2007) zich gebogen. Wij sluiten ons aan bij de conclusie die de WRR trekt. Daarmee geven wij tevens al een het begin van een antwoord op de gestelde vraag. De WRR en bijvoorbeeld Jensen (2012) en Jensen en Wijnberg (2010) stellen dat één identiteit niet bestaat. En dat identiteit ontstaat uit en bestaat als verschillende dimensies. Voortbordurend op deze studies spreken wij dan ook van identificatie. Identificatie ontstaat gedurende interactie tussen mensen. We spreken niet langer van "de identiteit van de Nederlandse politie", maar van een proces van identificatie met de politie binnen de Nederlandse samenleving in 2020. Waarom? Eén en voor altijd vaststaande identiteit bestaat eigenlijk niet. Niet voor mensen en niet voor organisaties. Een proces van identificatie – identificeren – maakt de weg vrij voor fluiditeit en aberraties van wat – in essentie – als "de identiteit" wordt omschreven.

Dat betekent dat wij ons ook aansluiten bij de conclusie die Koningin Maxima in 2007 (op basis van de studie van de WRR) trok na haar zoektocht naar de Nederlandse identiteit: "Nederland is te veelzijdig om in één cliché te vatten. ... De Nederlandse identiteit? Nee, die heb ik niet gevonden." De wereld is niet op basis van één dimensie te kenschetsen. Analoog aan de WRR stellen wij dat er meerdere routes van identificatie te bewandelen zijn (zie Box WRR). Er is sprake van meerdere identificaties. Een identificatie bouwt zich op. Identificatie is een weg van bevorderen en onderhouden. Een weg van spanningen en conflict. Een weg van aangaan en verbreken van verbindingen. Een identiteit sec is een momentopname, een abstractie, een verbeelding en een construct, dat overigens wel degelijk zijn concrete uitwerking heeft in het (interactief) handelen van mensen. Maar er is geen a priori en vastgestelde uitkomst. Leden van een organisatie moeten tegelijkertijd én zichzelf kunnen

zijn én lid van die meer omvangrijke organisatie én van allerlei groepen waar zij zich in begeven én van de samenleving. Mensen die bij de politie werken kennen meerdere identificaties binnen de eerder beschreven kernwaarde! Analoog aan Koningin Maxima stellen wij dat de Nederlandse politie veel te veelzijdig is om in één cliché te vatten: één politie-identiteit hebben wij niet gevonden. Dat laat ruimte voor dynamiek, ontwikkeling en voor diversiteit. De is verbonden aan een tijd-ruimtelijke context. Prins Claus had een wijze les aan Maxima. Een wijze les die wij volgen: "Om identiteit is geen hek te plaatsen." Zoals Maxima aangeeft: "Wij zijn geen Artis."

Zoals gezegd, een identiteit sec is een momentopname. Daarmee wordt voor een bepaald moment aangegeven i) wie je bent of wilt zijn en waar je vandaan komt, ii) hoe je invulling geeft aan je bestaan of wat je doet, iii) waar je heen wilt en ook iv) wat je kunt en wat je weet. Het vaststellen van een identiteit vindt vaak plaats vanuit een beeld van maakbaarheid en stuurbaarheid. Dat is niet wat wij in eerste instantie nastreven. We spreken met mensen die bij de politie werken over hun identificatie met de politie en over hun mening over de betekenis van de politie in de samenleving.

Box naar aanleiding van WRR, 2007

Niet dat de WRR de "waarheid" in pacht heeft, maar WRR maakt onderscheid in 3 routes voor en dimensies van identificatieprocessen

Functionele identificatie

Bij functionele identificatie gaat het om het lidmaatschap van een groep of gemeenschap waarbij het realiseren van bepaalde doelen centraal staat. Het lidmaatschap vervult bepaalde functies in het dagelijkse leven van mensen. Mensen zijn bv werknemer, maar ook lid van een sportvereniging of politieke partij. Functionele identificatie ontstaat als mensen een gemeenschappelijk belang omschrijven en waar sprake is van wederzijdse afhankelijkheid. Mensen worden niet primair gezien als waar ze vandaan komen, maar wat hun bijdrage is aan dat doel; van bv een organisatie of institutie. Elk mens heeft uiteenlopende functionele verbindingen. De groepsgrens ligt bij dat functionele geheel, waarbij elk individu én het ene, én het andere kan zijn of doen. Dat heeft als consequentie dat mensen elkaar anders zien: het voorkomt stereotypering en vergroot wederzijdse insluiting. Dus wie je bent of wat je doet hangt af van welke relaties je aan gaat met anderen, relaties die een functie voor je hebben omdat er een gezamenlijk doel wordt nagestreefd. Een organisatie is een functionele entiteit.

Normatieve identificatie

Bij normatieve identificatie gaat het om een referentiekader en normen die ordening en houvast geven. Daarbij kan het gaan om zeer expliciete normen (zoals wetten en regelgeving), maar ook om allerlei verzonken tradities en codes ("institutes" of "cultuur") die bepalen of je erbij hoort of niet. Normatieve identificatie komt niet alleen tot stand als bepaalde normen worden geïnternaliseerd, maar vooral ook als er mogelijkheden zijn om bestaande normen ter discussie te stellen. Normatieve identificatie heeft betrekking op de mogelijkheden die er zijn om de eigen normen en opvattingen te kunnen volgen en in te brengen. Het gaat in feite om articulatiemacht: heb je de mogelijkheid om wie je bent of wat je doet te berde te brengen. Normatieve identificatie gaat over het vergemakkelijken van de toegang tot het politieke spel, waarbij er ruimte is voor eerder niet gehoorde meningen of opvattingen. De WRR veronderstelt dat aanpassen aan de norm in de meeste gevallen makkelijker gaat dan aanpassing van de norm. Het veranderen van normen is lastiger. [En is een analogie met het concept van de lerende organisatie herkenbaar.]

Emotionele identificatie

Emotionele identificatie heeft betrekking op de mate waarin de leden zich ook in emotionele zin met een groep of gemeenschap verbonden voelen. Het gaat om gevoelens van verbondenheid, loyaliteit en trots: *een sense of belonging*. Maar mensen kunnen meerdere loyaliteiten hebben; dat wordt hybride identificatie of binding genoemd. De erkenning van de complementariteit van verschillende emotionele bindingen hoeft geen enkel probleem te zijn voor hun verbondenheid aan het geheel. Wie zijn *footprints* niet hoeft te verloochenen zal makkelijker nieuwe emotionele bindingen aan kunnen gaan. Festiviteiten, rituelen en symbolen kunnen emotionele identificatie ondersteunen. (Cultuur) De WRR stelt dat emotionele identificatie te veel op de voorgrond is gekomen, terwijl het vaak een bijproduct is van normatieve en functionele identificatie. Te veel nadruk op emotionele identificatie werkt eerder uitsluitend dan insluitend. Dus in wie je bent of wat je doet kunnen verschillende loyaliteiten boven komen of worden benadrukt. Dat is hybride. In dit artikel noemen we dat gedifferentieerd.

Beseft dient te worden dat identificeren leidt tot het markeren van grenzen. Identificeren is het maken van onderscheid. Dit wel en dat niet. Dat schuurt. Processen van identificatie, en onderzoek daarnaar, zijn dan ook niet gemakkelijk. De nadruk zou dan niet moeten liggen op grenzen en verschillen, maar op mogelijkheden en op (al dan niet bewust gemaakte) keuzen op basis van die mogelijkheden. Mogelijkheden om die verschillen en grenzen te overbruggen. Mogelijkheden die uitnodigen tot gelijkheid in toegang tot veiligheid (volgens de principes van de democratische rechtsstaat) en samen ontwikkelen van de politie en de samenleving. Verscheidenheid en vermenging, zo geeft ook Maxima aan, dat geeft kracht en vitaliteit.

Ons normatieve uitgangspunt is dan ook dat wij dit ook de politieorganisatie toewensen. Als er intern in die organisatie een bedding te vinden is om spanningen en identificatieprocessen in goede banen te leiden. Waar vertrouwen is er iets van te maken. Intern, en ook extern in haar functioneren in en met de samenleving. Een samenleving waarin veel verschillen zijn; veel identiteiten. In en met de samenleving zorg dragen voor een stabiel fundament; zodanig dat burgers zich gelijk behandeld voelen, vrij kunnen zijn en zich gemeenschappelijk kunnen ontwikkelen tot die samenleving.

ii. Omschrijving

Samenvattend geven wij aan, bij de omschrijving van het begrip identificatie aan te sluiten bij de studie van de WRR, de conclusie van Koningin Maxima en Jensen en Wijnberg en Jensen. Ook baseren wij ons bij de omschrijving van het begrip identificatie op de al genoemde sociaal-filosofische werken. Een identificatie komt tot uiting in een interactief proces van vallen en opstaan en conflict en harmonie. Identificatie kan omschreven worden als een (bewuste) constructie of (onbewuste) uiting van meervoudige betekenissen over zelfkennis en kennis van de ander, waaraan (al dan niet tijdelijk) prioriteit of voorkeur wordt gegeven boven een andere betekenis. Doel van bewuste identificatie (zoals het artikel en deze bijdrage) is het begrijpen van die betekenissen door het maken van onderscheid. Identificatie is een dynamisch proces van steeds weer opnieuw doorleven en beleven van constructies en uitingen in specifieke contexten.

iii. Context. Relatief en ambigu

Identificeren, dus een betekenis construeren, is afhankelijk van de context en is dynamisch. Dat maakt een identificatie relatief. Bij de eerste betekenis van relativiteit hebben we al stil gestaan door te benoemen dat dit traject de Nederlandse politie in 2020 behandelt.

De tweede betekenis van relativiteit verwijst naar concrete situaties, van waaruit je waarneemt, redeneert of handelt. Huygens en Einstein zijn van toepassing. Uit de besluitvormingstheorie (Allison en Zelikow, 1997) kennen we frase "*Where you sit, is where you stand*". We beperken ons tot een voorbeeld.

Box. Relativiteit van identificaties

Een wijkagente fietst door een woonerf. Voor de 6de keer ziet zij dezelfde auto alweer geparkeerd staan op een plek voor een gehandicapte bewoner. De vorige 5 keren schreef zij niet omdat dit niet in lijn ligt bij haar visie op kennen en gekend worden. Dat zou wel eens ten koste kunnen gaan van haar informatiepositie en brengt haar wellicht in diskrediet in deze wijk; althans dat is de veronderstelling. Tijdens het typen – ja ja: MEOS – komt de eigenaresse van de auto naar de auto toe hollen. Vloekend en tierend. "Waar ben je mee bezig? Stomme lijnentrekker. Ga boeven vangen! Je moet zeker de staatskas weer spekken?" Wat de wijkagente door het gedoe niet waarneemt is dat er achter de ramen van de aanpalende woningen verschillende gordijnen opzij gaan. Huisvaders en vrouwen die thuis werken slaan het gebeuren gade en denken: "Eindelijk wordt die huftster die hier al jaren de straat en de buurt terroriseert eens een keer aangepakt."

Raadsel: welke identificatie vindt hier plaats, waarom, door wie, voor wie en waar naartoe?

iv. *Identificeren, operationalisering naar het onderzoek*

Identificatie betekent dus dat een of meerdere betekenissen worden voortgebracht. Dat is een actief proces. Dat geldt voor mensen (ook als lid van een organisatie) gedurende een interactie, en dat geldt ook voor onderzoekers of andere waarnemers. Twee premissen die wij hanteren willen wij nog behandelen. In de eerste plaats: identificeren doe je de hele dag door. Maar gelukkig is het onnodig dat identificeren op elk moment of elke dag bewust plaats vindt. Stel je voor. Dat zou vermoeiend worden. Maar het gebeurt wel, juist door te handelen. Je laat het immers zien. Het wordt geuit. En die uiting(svorm) is weer een reactie op een verschijningsvorm.

Maar identificeren kan in de tweede plaats ook bewust gebeuren omdat je een goede reden hebt je op een bepaalde manier te identificeren. Dan is het een bewuste constructie. Wij vragen politiemensen in de diepte-interviews naar hun identificatie als politiemens: op welke wijze identificeren zij zich? In die zin is onze zoektocht te kenschetsen als een zoektocht naar een bewuste constructie door politiemensen. Het is natuurlijk maar afwachten of de uitkomst, dus de betekenis zoals in de gesprekken volgens ons naar boven komt en door ons wordt beoordeeld, voldoet aan de redenen die zijn bedoeld door de respondenten. Ook onze zoektocht is immers dynamisch geweest en relatief te noemen. Ook onze zoektocht mondt uit in constructies. Het zijn *onze* interpretaties op basis van wat politiemensen zeggen. We hebben gemerkt dat wensdenken en realiteitsdenken met elkaar verweven zijn en door elkaar heen beargumenteerd worden; ze zijn soms moeilijk te ontwarren. In wetenschappelijk termen: er is sprake van verschillende manieren van *bias*.

Nu wij identificatie en andere centrale begrippen in algemene zin beschreven hebben, aangegeven hebben dat een context een identificatie altijd mede bepaalt, en dat identificatie dynamisch en relatief is, is enige verdere specificatie ten behoeve van de gesprekken op zijn plaats. Het gaat om bewust voortbrengen van betekenis over jezelf en over de betekenis van de organisatie met als doel onderscheid te maken. Aangegeven is dat ook onderzoekers construeren en betekenis verlenen op basis van antwoorden op vragen. Vaak is het zo dat je gedurende een onderzoek antwoorden krijgt, maar ook steeds meer vragen hebt. Dat geldt ook voor (onze zoektocht naar) identificatie.

In dit paragraaf zijn de begrippen omschreven en geoperationaliseerd. Gedurende het kwalitatieve onderzoek kwamen wij er achter dat de mensen die bij de politie werken hun eigen werk benadrukten en hun eigen bijdrage aan de politie. Zij identificeren zich met hun werk; bij wat zij *doen*. Uiteindelijk gaven de respondenten antwoord op alle boven genoemde vragen, waarbij twee vragen extra relevant zijn:

- Wat doen wij en hoe?
- Waar zijn wij van (in de samenleving)?

v. *Essentie en Existentie*

Hoe meer je van identificatie weet, hoe minder je er uit komt. Zo leek het tijdens de literatuurstudie. Tijdens deze literatuurstudie kwamen wij er achter dat je als onderzoeker – in de eerste plaats – op pad kunt gaan met een idee van *essentie*. Als je dat op jezelf of de groep waartoe je behoort zou betrekken, kom je uit op subjectiverende vragen zoals: wie ben ik (of niet), wie zijn wij (en dus ook niet), wat bindt ons (of niet)? En, als we dat überhaupt hebben, wat is onze tijdloze waarde al dan niet?, wat is ons tijdloos anker?

Subjectiverende vragen richten het gezicht naar binnen (zelfreflectie) en hebben tot gevolg dat je – als mens zelf of als lid van een organisatie – naar jezelf kijkt. Je krijgt een idee over wie je bent. En tegelijkertijd kwamen we er achter dat een essentie abstract is, ideaaltypisch (in de zin van Weber: het is een gedachtenconstructie) en beredeneerd. Er sluipt ook al snel een wens of ideaal in. Je definieert als het ware wie je volgens jezelf bent of wilt zijn.

Als je gaat beschrijven wie je wilt zijn, kan dat bindend werken en heeft dat een normatieve uitwerking. Vaak bedoeld om te controleren en te sturen (vergelijk eerder in de tekst de maakbaarheid). Bij essentie gaat het over toegeschreven, statische en gewenste tijdloze

eigenschappen. Een essentie gaat ook over “abilities”: “wat wij kunnen”, of “kijk eens wat ik kan”. Eerder hebben wij reeds opgemerkt dat identificatie een proces is van vallen en opstaan, van dynamiek en relativiteit en mede wordt bepaald door de context. Het hebben van of het vertegenwoordigen van een essentie is relevant. Maar onvoldoende om de rijkheid van identificeren te omvatten. Daarom komen wij met een aanvulling.

/\\/\

Intermezzo Bronverhaal: “Dit zijn wij”

Het bronverhaal (Politie, 2020) vormt hierop een uitzondering en ook weer niet. Zo is het eerder beschreven bronverhaal vooral te zien als een verhaal over “wat ons bindt”; het uitstralen van wat politiemensen meemaken en het uitstralen van eenheid: wij maken veel mee aan de rafelranden van de samenleving. Uit eigen ervaring kunnen de scribenten van het onderhavige onderzoek hierover meepraten. Het bronverhaal is raak. Mooie en bloemrijke taal over 1 van de oudste beroepen van de wereld. Een beroep voor veiligheid en stabiliteit in een samenleving.

Bij de totstandkoming van het bronverhaal waren vijf vragen het uitgangspunt:

- Wat maakte dat jij ooit bij de politie wilde komen?
- Wat zorgt ervoor dat je er nog steeds bent, wat maakt dat je hart gaat kloppen voor dit werkt?
- Wie zijn we in essentie als politie / wie willen we ideaaltypisch zijn voor de samenleving en voor elkaar? (als niets ons in de weg staat?)
- Wat zijn dilemma’s die het werk schurend maken, of die het je soms lastig maken om vol te houden, duidelijk te kiezen, die je in de weg zitten?
- Hoe ziet voor jou politiewerk er in de toekomst uit? Wat wens je dan vanuit jouw vakmanschap?

Een deel van deze vragen komen overeen met de vragen die wij hebben gesteld.

Het bronverhaal – zoals eerder beschreven – is zeker niet te betitelen als een stuk om top down mee te sturen. Dat zou het met het frame Corporate Story wel zijn geweest: dat zou meer top down zijn. Het bronverhaal is een bottom up verhaal en geeft taal aan de taal van mensen die bij de politie werken. Het sluit aan bij de liefde voor het politievak van politiemensen, hun emotie en hun verhalen daar over. Juist – zoals ook het onderhavige onderzoek – bedoeld als inspiratiebron. Om politiemensen een dialoog te laten voeren en om nog meer verhalen te genereren. Identificatie is immers nooit “af”.

Het bronverhaal sluit aan bij het begrip van essentie.

De titel van het bronverhaal luidt *Vrijheid in Veiligheid*. Het bronverhaal is [hier](#) of [hier](#) [Hyperlink] te vinden. Het bronverhaal is tot stand gekomen op basis van groepsgesprekken met politiemedewerkers. Een prachtig verhaal dat antwoord geeft op de hiervoor genoemde vragen. “wie zijn wij?” en “wie zouden wij ideaaltypisch in de toekomst willen zijn”. In de beantwoording van de vraag komt naar voren wat politiemensen onderling bindt (interne pendant). Waar politiemensen loyaal aan zijn. Waarom politiemensen (nog steeds) bij de politie werken. Politiemensen vinden elkaar in hun mening over wie zij (wensen te) zijn.

Zoals eerder aangegeven hebben wij – zoals gevraagd – het bronverhaal als onderdeel van het onderzoek aan de gesprekspartners ten gehore gelegd middels een podcast en gevraagd wat ze er van vonden. Ook hebben wij vijf samenvattende stellingen die zijn gedistilleerd uit het bronverhaal aan de respondenten voorgelegd. Respondenten vinden er veel van en er resoneert veel. Heel erg positief dus. Zo beantwoordden de respondenten op

de voorgelegde tekstfragmenten bijna allemaal positief. “Ja, dat zijn wij.” Daar herkennen wij ons in.” Hetzelfde geldt voor de podcast.

Maar er is ook verschil.

Sommige respondenten werden emotioneel bij het horen van de podcast. Het raakte hen. Anderzijds gaven zij in de eerste plaats aan dat het voor een deel ook een wensgedachte is. “Was het maar waar dat we dit zijn”. “Er is nog wel een weg te gaan”.

Vooruitlopend op onze conclusies kan in feite geconstateerd worden dat de conclusies uit het bronverhaal overeen komen met de conclusies die kunnen worden getrokken uit het onderhavige onderzoek. De vragen die aan respondenten zijn voorgelegd en die ook in het bronverhaal aan de basis hebben gestaan, krijgen gelijklopende antwoorden. Maar omdat dit onderzoek mede vertrok vanuit de vraag wat wij doen / hoe wij bestaan en waar wij van zijn, ontstaat een nieuwe verzameling antwoorden. Beide vullen elkaar aan; zoals in de wiskunde een doorsnede ontstaat bij twee verzamelingen. Omdat het onderhavige onderzoek meer uit gaat van uitingsvormen van de politie in de samenleving, ligt de nadruk in dit onderzoek meer op verschillen, op de differentiatie in en van politiemensen en de politieorganisatie. Deze tweede vorm van verschil duiden wij met het verschil dat tot stand komt door de onderzoeksvragen. Het bronverhaal werd door sommige respondenten gezien als realiteit, maar soms ook als wens. Eerder hebben wij het verschil tussen wensdenken en realiteitsdenken benoemd.

Een derde verschil hangt samen met de titel van het bronverhaal. De luidt *Vrijheid in veiligheid*. Deze titel zou kunnen verwijzen naar het immanente begrip vrijheid. In ons onderzoek – zie ook later – verwijzen wij meer naar het begrip democratische rechtsstaat, het belang hiervan voor de samenleving en het belang van de politie hierin. Het uitgangspunt van de democratische rechtsstaat is een fundamentele kernwaarde voor de politie, zo concluderen wij. Het perspectief op veiligheid wordt aangevuld met een perspectief op stabiliteit. Veiligheid en stabiliteit incorporeren vrijheid en juist ook op gelijkheid en procedurele rechtvaardigheid.

/ \ /

Theoretisch en praktisch gezien, bestaat naast een essentie ook een existentie. De vraag naar een essentie en een *existentie* zijn nogal verschillend. Als je vanuit existentie vertrekt ga je – in de tweede plaats – op pad een objectiverende vraag welke waarden wij (al dan niet) toevoegen aan de samenleving?, en waar wij (al dan niet) van zijn? Vanuit een objectiverende blik richt je je gezicht naar buiten en laat je – door te kiezen en handelen – wat zien in de praktijk. Je laat je gezicht zien. In die praktijk maak je keuzes; vooraf bedacht of in een *split second*. Existentie gaat over (de invulling die wordt gegeven aan) het bestaan door wat je doet en wat je kiest in actie. Het is concreet en ontstaat gedurende (interactief) handelen. Dat kan met vragen als: wat doe je en hoe doe je dat?, of welke keuze maak je?, hoe geef je invulling aan je bestaan?, waar ben je van? Daarin volgen wij de woorden van een wijs man: “*it is not our abilities that show what we really are, it is our choices*”. Existentie gaat over beleefde (“ervaren”), dynamische en tijd-ruimtelijk (context!) plaats vindende interacties.

Met voorgaande vragen krijg je antwoord op het “wat”. Wat ben je zelf als je je zelf definieert (constructie) of wat doe je als je jezelf laat zien (constructie). Maar identificatie komt niet alleen tot stand op basis van een “wat”-vraag. Ook – in de derde plaats – de “hoe”-vraag – de wijze waarop je tot identificatie komt – zegt iets over identificatie. Allemaal vragen die gaan over identificeren. En met allemaal andere uitkomsten. Wij hebben geprobeerd hier een zo rijk mogelijk beeld van te schetsen op basis van de interviewvragen.

Daarnaast is het mogelijk anderen te vragen wat zij vinden dat de identificatie van de politie is. De politie of politiemensen kunnen dat aan burgers vragen, of aan toeleveringsleveranciers, of mensen van samenwerkingspartners / stakeholders, of ... dat kan nog met veel aangevuld worden. Deze methode – *performatieve* werkwijze genoemd – hebben wij niet gedaan. Hiervoor verwijzen wij simpelweg naar onder andere reputatieonderzoeken en klanttevredenheidsonderzoeken van en over de politie. Welke methode ook gehanteerd wordt, onderzoek naar identiteit is niet eenvoudig.

Een zoektocht naar essentie is onvoldoende. Dat laat niet het hele verhaal zien. Het geeft geen afgeronde betekenis van het politiewerk. Een zoektocht naar hoe je bestaat en doet, en welke keuzen je maakt, is een belangrijke aanvulling. Dat is concreter en ontstaat tijdens de interactie. De context doet dan automatisch mee. Door mensen die bij de politie werken te vragen naar hun identificatie ontstaan verhalen over de essentie *en* over de existentie van politie(werk) en het werken voor de politie.

De gesprekken die we voerden waren steeds weer een feest. Opvallend is namelijk de openheid waarmee respondenten ons als onderzoekers te woord stonden. Gesprekken duurden 2 uur en hadden vaak nog langer kunnen duren. Logisch, we spreken over het werk van de respondenten. De respondenten gaven aan de onderzoekers ook een boodschap mee, die samengevat kan worden onder de noemer: wat goed dat jullie dit doen, dat de politie dit doet. Respondenten hebben meermalen gezegd dat dit soort bewustmakende gesprekken veel meer zouden moeten plaatsvinden. Zeker in deze tijd. Eindelijk een gesprek vanuit de vraag over waar het over gaat bij politiewerk! Vragen over essentie en existentie; die een heel gedifferentieerd beeld kunnen opleveren per functie of per geografische verspreiding of per etnische achtergrond, of per LHBTG-achtergrond, en wellicht andere variabelen die wij niet hebben meegenomen in dit onderzoek; zoals mensen met verschillende opleidingsniveaus (van Noort en Jochoms, 2010; Jochoms, van Noort en Boekhout (2011). We zijn die verschillen differentie gaan noemen en komen zodoende tot het centrale concept gedifferentieerde identificatie.

vi. Verleden, heden en strategie

Een laatste aandachtspunt bij een nadere specificering van het concept identificatie heeft weer betrekking op dynamiek en proces. Uit de literatuur blijkt dat we bij identificatie – ingegeven door een zoektocht naar essentie – al gauw geneigd zijn naar het verleden te kijken: waar komen wij vandaan? Er wordt wel gesproken over nostalgisch dromen over wat eens was (Harari, 2018, 2018, 2020; Pfeijffer, 2018). Echter, als je dat doet ontstaat het gevaar dat je ook in het verleden blijft hangen. Dan ben je op zoek naar bevestiging van het tijdloze. Methodisch betekent dat, dat indien je gaat praten met mensen die al lange jaren bij de politie werkzaam zijn, je als het ware bevestiging vindt door hen te vragen “terug te kijken”. Behalve als je mensen uitdaagt dat niet te doen. Immers, zo leert een wijze les: “*You can’t move forward, if you keep staring at the past*”.

Natuurlijk is het van belang het historisch perspectief van identificatie te omhelzen en te duiden naar de identificatie in het heden en naar de toekomst. Sommigen vinden dat in het verleden alles beter was. Je zou ook kunnen zeggen: niet alles in het verleden was slecht. Het verleden komt op als een veilige haven waar je met dikke trossen verankerd bent aan de bolder. Maar wij denken dat het zinvoller is het anker buitengaats uit te gooien. Dat maakt je flexibel en wendbaar, zeker voor een zo grote tanker als de politie. Als je buitengaats bent kun je de haven nog kiezen of kun je voorbij varen. Met andere woorden: in het huidige tijdgewricht en tijdperk van verandering, is het voor de politie evenzeer van belang om te kijken naar waar de politie – vanuit die oude, met incorporatie van nieuwe waarden – naartoe wil en waar politiemensen zeggen naar toe te willen. En met wie? En hoe? Daarvoor zijn naar buitengerichte en naar de toekomstgerichte blikken noodzakelijk. Dat je dit doet en de manier waarop je dit doet is ook identificeren.

e. *Politiefunctie en kernfunctie*

Dat zijn relevante en strategische vragen. Wat wilden we als politie ook al weer bereiken in de samenleving, en wat willen we nog meer bereiken? Het gesprek gaat dan over de kernfunctie van het werk van politiemensen en de kernfunctie van de politie(organisatie) in de samenleving. Zoals eerder aangegeven is dat niet gelijk aan de politiefunctie in de samenleving. De kernfunctie is richtinggevend voor actuele keuzes qua inzet, houding en werkwijze (Boutellier, 2020). Aan het einde van deze bijdrage gaan we in op enkele actuele uitdagingen voor de politie omdat juist de ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan die uitdagingen, de aard van interacties fundamenteel doen (gaan) wijzigen. Uitdagingen die ook onderdeel waren van de gesprekken. Zoals we eerder aangaven: om vooruit te bewegen is een idee van je identificatie nodig. Vooruit bewegen is strategie.

f. *Dienstverlening, uitvoeringsorganisatie, mensenwerk, interactie*

Wij beschouwen politiewerk en het werk voor de politie vooralsnog als mensenwerk en een vorm van dienstverlening. Politiewerk en het werk voor de politie vindt namelijk plaats in interacties; zowel het werk voor en met “de straat” als met “de staat”. Wij spreken van vooralsnog. De reden hiervoor is de ontwikkeling van de technologie. In de bestudeerde literatuur (bv Harari, 2018, 2018, 2020) troffen we meerdere voorspellingen aan, die benadrukten dat intelligentie ontkoppeld raakt van de mens – ontkoppeld van het menselijk brein en lichaam – en dat kunstmatige intelligentie daarvoor in de plaats komt. Nu is kunstmatige intelligentie ook een constructie van de mens. Maar de gedachte is dat kunstmatige intelligentie het mensenwerk – zowel het denken als het handelen – gaat overnemen. In feite gaat het om een door technologie ingegeven abstractie van de mensenwereld zoals wij die thans nog kennen en waarvan we niet weten of en op welke wijze die gaat verdwijnen. In die zin wordt wel gesproken van een abstracte politie (Terpstra en Salet, 2018). Technologie overstijgt de menselijke maat.

Overigens geldt dat ook voor de buitenwereld van de politie. Object van politiewerk zoals – vooralsnog – gedrag en identiteit van criminelen en ordeverstoorders, maken gebruik van intelligente systemen. Criminaliteit en verstoringen van de digitale (openbare) orde “zonder direct aanwijsbare slachtoffers”, “zonder direct kenbare daders”, maar even goed bedreigend. Criminele fenomenen kunnen op zoek zijn naar slachtoffers. Dat is een aanvulling op het gangbare repertoire: niet òf-òf maar èn-èn. Het vindt al plaats, maar vooralsnog blijven wij spreken van mensenwerk. Maar wellicht is dat ook voor ons een wens en normatieve stellingname.

De politie is geen uitvoeringsorganisatie *sec*. De politie is een *sui generis* organisatie. Een rechtspersoon met een wettelijke taak (Rwt, Van Thiel, 2020). De politie laat zich niet zo makkelijk vergelijken met een agentschap of een ZBO bijvoorbeeld. Zij heeft een eigenstandige positie, die voor en met name *tijdens* haar operationele taakuitvoering (voor en op “straat”) ondergeschikt is aan (niet democratisch gekozen) gezag. Hierin komt ook de rechtmatigheid in tot uiting. Maar de politie is geen willoos instrument van de politiek. Wij gaan niet verder in op de complexiteit van sturingsrelaties die inherent zijn aan het politiebestedel. Zie hiervoor de plannen die zijn geschreven bij het ontstaan van de nationaal georganiseerde politie, herijkings- en evaluatierapporten en de reacties hierop van de Tweede kamer. Maar deze context is in de eerste plaats ook wel van belang voor de Nederlandse politie in 2020 en de identificatie met de kernfunctie. In de tweede plaats zijn vele conclusies die zijn omschreven in rapporten *Regels en Ruimte* (ABDTopconsult, 2019), *Werk aan Uitvoering* (ABDTopconsult, 2020, 2020), *Ongekend onrecht* (Tweede kamer, 2020), *Klem tussen balie en beleid* (Tweede Kamer, 2021), ook van toepassing op de politie.

Dat politiewerk op straat en werken voor de politie mensenwerk is en beschouwd kan worden als een dienst, betekent dat politiewerk tot stand komt gedurende interacties met “de klant”; lees “de burger”. Of lees “de mensen die de politiek-bestuurlijke ruimte” vorm geven. Politiewerk is geen productiewerk zoals het fabriceren van een auto. Deze productie vindt

fysiek en gerobotiseerd plaats en is afgezonderd van anderen. Bij politiewerk en werken voor de politie is dat niet zo. Het gebeurt live. Op “straat” of “met de staat”. Vooral nog met fysiek aanwezige burgers of bestuur (als dan niet als burger, slachtoffer, overtreder, opdrachtgever, beheerder, gezag, etc.) in directe interactie met fysiek aanwezige politiemensen. Hoewel hij zich beperkt tot contacten met burgers zou Van Hoorn (2010) dan spreken over betekenisvolle ontmoetingen. Elders interacteren mensen echter ook mensen die voor de politie werken, maar dan op andere wijze.

Wij verkiezen de wat technische term interactie. Dat biedt meer mogelijkheden. Politiewerk en werken voor de politieorganisatie bestaat uit interacties. Een interactie kan omschreven worden als een uiting van handelende mensen, waar inhoudelijke betekenisuitwisseling vorm krijgt en identificaties van de deelnemers ontdekt kunnen worden. Wat helpt bij wederzijds begrip over de betekenissen en identificaties gedurende een interactie is in de eerste plaats de context van de interactie, in de tweede plaats de koppeling van het (structurerende) verleden, het heden en de toekomst en in de derde plaats de betekenisuitwisseling tijdens de interactie. Elke interactie biedt de optie het verleden te bestendigen of creëert de mogelijkheid voor verandering. In die zin begint de toekomst steeds opnieuw. We staan verder niet langer bij stil bij de technische uitleg van wat een interactie is (zie Jochoms, 1997).

Deel 2 verslag van het onderzoek

Als mensen terug kijken

De politiemensen (respondenten) die wij gesproken hebben, zijn in het algemeen, en zeker als zij terug kijken naar de tijd dat zij aan hun werkzame leven bij de politie zijn begonnen, geëngageerd voor de samenleving en voor de burger. Daar vinden we hun passie. Daar vinden we hun roeping. Met en door hun handelen – dat verschillende vormen en typen kan aannemen, vandaar gedifferentieerd – willen zij de burger helpen en de samenleving veilig maken. Zij willen een stabiliserende rol in de samenleving vervullen. In algemene zin willen politiemensen in verbinding zijn met de mensen in de publieke ruimte. Rechtvaardigheid staat hoog in hun vaandel. Daarnaast geven mensen die bij de politie werken aan een hoog normen en waardenkader te hebben en een groot verantwoordelijkheidsgevoel. En politiemensen willen daarin zeker niet passief zijn: zij willen juist actief zijn. Zij willen verschil maken. Verschil maken kent twee gedaanten. In de eerste plaats de actie in de samenleving “ten goede” – volgens de geldende waarden en normen – laten keren. In de tweede plaats betekent verschil maken ook dat daadwerkelijk (een inschatting van) verschil wordt gemaakt in identiteit. Wie – welke burger of organisatie / entiteit – houdt zich aan die regels en wie niet? Indien burgers geen goede bedoelingen hebben, vinden politiemensen daar wat van. Dit werk is derhalve inherent moreel.

Blauw en fysiek aanwezig

Als we daarbij inzoomen op de meest bekende en “gangbare” politiemensen – de blauwe en in de publieke ruimte fysiek aanwezige politie – dan blijkt dat zij handelings- of actiegericht zijn en gemotiveerd voor werk met resultaat op de korte termijn. Zij gaan voor actie met een direct resultaat. Het wordt gekenmerkt door handelen, afhandelen en dan doorschakelen en snel verder. Hierover muteren voelt bij deze politiemensen als een verplichting. Dit bedoelde politiewerk vindt dus plaats in de publieke ruimte; op locatie (tijdruimtelijk afgebakend fysieke aanwezigheid). Daarvoor dient deze politie wel aanwezig te zijn in de publieke ruimte. Zoals al aangegeven: dat doet deze politie op straat. Dit politiewerk is voor iedereen – voor elke burger – waarneembaar. En dat 365 dagen, 24/7. Dit is het gangbare gezicht van de politie dat de burger ziet. In de eerste plaats de hulpverlening en in de tweede plaats de handhaving van de gevestigde norm – wat die ook zijn moge zijn of hoe die ook omschreven wordt – veronderstelt afdwingbaarheid. We noemen dat afdwingbaarheid van gezag, desnoods met geweld. De politie heeft voor deze taak – vooralsnog – het geweldsmonopolie en beschikt hiertoe over (bijzondere) bevoegdheden. Aansluiten bij de gevestigde norm, en daarin zorg dragen voor stabiliteit, is inherent behoudend. Dat is niet zo toekomstgericht. Op zich sluit deze politie aan bij een algemeen beeld van mensen die bij de politie werken over “de politie”. We spreken hier over “het” gangbare gezicht van de politie in de publieke ruimte.

Respondenten geven aan dat in de organisatie wordt gestuurd alsof alleen dit gezicht van “de politie” daadwerkelijk bestaat. Dat laatste heeft drie nadelen. In de eerste plaats dat anders denkende soorten of afwijkende keuzen en denkbeelden niet zo gauw geapprecieerd worden. Dit sluit aan bij hetgeen al gesteld is: een identificatie geeft een grens aan en bakent af. Een identificatie sluit in en sluit uit. Maar, zo geven respondenten aan, sturen alsof er één (blauwe en fysiek aanwezige) politie bestaat is niet functioneel. Dat is te eenzijdig. Het zicht is te beperkt. Andere ontwikkelingen worden over het hoofd gezien. In de tweede plaats heeft deze arbeidsethos en arbeidspathos – en politiemensen geven dat ook zelf aan – waarschijnlijk het gevolg dat de politie en politiemensen geen ‘nee’ kunnen zeggen. In de derde plaats is deze politie, zo geven de respondenten aan, wat behoudend. Oftewel, niet op de toekomst gericht.

Politie mensen in de operatie die wij hebben gesproken gaan na de opleiding (thans: Basis Politie Opleiding - BPO'21) de straat op. Zij komen ter plekke, maken keuzen, helpen, handelen, lossen op, schakelen door en gaan verder, en soms treden ze ook handhavend op. Dit politiewerk begint vaak in de publieke ruimte. Er gaat iets fout en dat dient gestopt te worden nadat iemand – “de burger” – dat gemeld heeft of aangifte heeft gedaan. Overigens wordt niet slechts “gestopt” of begrensd, er wordt ook beschermd of bekrachtigd. Vooral nog vaak – maar in steeds mindere mate – begint politiewerk hier: dat is reactief. Immers, de blauwe en fysiek aanwezige politie reageert op een melding of aangifte. Dat is ook, zoals zij zeggen, wat politie mensen tijdens de politieopleiding horen dat zij min of meer direct gaan doen ná de opleiding. Dit sluit aan bij de motivatie en de roeping.

Politie mensen geven aan dat zij tussen de mensen die de samenleving vorm geven willen staan, niet er tegenover. De Nederlandse politie heeft voor deze functie en taak van de fysiek aanwezige en blauwe politie – voornamelijk als enige – een geweldsmonopolie, maar wil dit zo weinig mogelijk (want subsidiair en proportioneel) inzetten. Politie mensen willen de-escaleren en vinden communicatie het belangrijkste middel om mee te werken. Politie mensen willen hun rol liefst samen met burgers invullen en zien graag dat mensen naar hen toe komen in plaats van bij hen weg te lopen, of niet te willen benaderen. Een mooi illustratie wordt gegeven over het uniform. Deze zichtbare politie draagt een blauw uniform. Het huidige politie-uniform heeft volgens de respondenten een heel andere betekenis dan het voormalige politie-uniform. De politie kreeg er een ander gezicht door. Als respondenten reflecteren geven zij aan dat het politie-uniform ooit onderdeel is geweest van een identificeringsdialoog. Zij stellen: “Hebben wij een vergaderpak of een handlingspak? Zijn wij van het zitten of van het handelen? Wat willen wij laten zien, toonbaar aan anderen. Welk gezicht hebben wij?” Respondenten menen dat het huidige politie-uniform in Nederland ook een andere betekenis heeft dan een politie-uniform in een ander land. De Nederlandse politie wil graag dat de mensen in de samenleving naar haar toe komen, in plaats van er vandaan te gaan.

Deze in de publieke ruimte fysiek aanwezige blauwe politie laat zich zelf ook (graag) definiëren zich als “de” politie. Een politie die in en met de publieke ruimte begrenst, beschermt en bekrachtigt. Dat levert een prestatie, sommigen zeggen output. Als politie mensen terug kijken identificeren zij zich met deze blauwe en fysiek aanwezige politie. Dat verleden delen zij – voornamelijk – nagenoeg allemaal.

Deze politie is, zo blijkt op basis van de gesprekken, wat behoudend, maar dat betekent niet dat zij niet leert en ontwikkelt. Het leren en ontwikkelen van deze politie noemen we *streetwise leren* op basis van *actie-intelligentie*. Een subtype van ervaringsleren. Het straatwerk neigt naar een vorm van leren en ontwikkelen die zich richt naar de publieke ruimte en de straat. Op straat kom je meerdere culturen tegen, andere mensen (het bekende voorbeeld van de verwarde personen). Overigens ook allemaal mensen (burgers) met hun identificaties. In een stedelijke omgeving is dat anders dan in een landelijke omgeving. Streetwise leren is wijzer worden op basis van ervaring. Er wordt een *fingerspitzengefühl* ontwikkeld dat direct betrekking heeft op “de burger” en de publieke ruimte. Je leert “mensen lezen” en hoe ver je kunt gaan bij een staandhouding, of een aanhouding of het toepassen van de-escalatie en van een geweldsmiddel. Het interactieve handelen vindt plaats in een *split second*. Het vindt plaats gedurende interactie, door de fysieke aanwezigheid van de ander. Leren heeft als doel het werk beter te doen. Het is nog steeds afwachtend tot er een melding komt, het is de situatie beter inschatten, schakelen en aanpakken, beter leren handelen en waarnemen, tegemoet treden, keuzen maken. Het is het benutten van professionele ruimte. Hieromtrent zijn veel ambitieniveaus. Van belang is ook aan te geven dat het “streetwise” leren op basis van actie-intelligentie lang niet altijd gebeurt. Nog steeds horen we verhalen van politie mensen die bij het verlaten van het bureau denken: welke kant

zal ik eens op gaan? Letterlijk: “niet buiten gebaande paden gaan”... want dat mocht vroeger (en nu?) niet.

In het voorgaande hebben we de term vooralsnog gebruikt. Dat doen we op momenten dat – zoals ook politiemensen hebben aangegeven – hier ontwikkelingen en veranderingen gaande zijn. Dat geldt voor het geweldsmonopolie, voor anders-opgeleiden in de organisatie, voor mensen met andere motivaties dan beschreven (van roeping naar beroep), en er steeds meer politiewerk plaats vindt dat meer proactief en preventief is. We komen daar nog op terug.

Niet slechts politie

Tentatief, want nu niet onderzocht, gaan wij er van uit dat het voorgaande geldt voor veel mensen (in politietermen: burgers) die werkzaam zijn. De meeste mensen willen hun werk goed doen. Direct verschil maken vanuit rechtvaardigheid en in verbondenheid! Dat wil toch iedereen? Althans, dat wordt de samenleving toegewenst. Tentatief wordt gesteld dat dit ook voor mensen in de zorg geldt, en voor mensen in het onderwijs, en voor accountants, mensen in de bouw, ambtenaren, etc. ... Beroepstrots? Beroepseer? Er is verschil of er met mensen wordt gewerkt of met materiaal, zeker. Wij gaan uit van de veronderstelling dat politiemensen niet uniek in zijn in hun maatschappelijke betrokkenheid en rechtvaardigheidsgevoel; en de andere typering die voorbij zijn gekomen.

Essentie van de politie?

Politiemensen onderscheiden zich echter ook van andere beroepsgroepen. Zij wijzen hierbij tijdens de gesprekken simpelweg op de kernfunctie en de taakomschrijvingen. De kernfunctie ligt verankerd in de normen van rechtsorde, de waarde van de democratische rechtsstaat en de Politiewet. Alle politiemensen zijn hiermee bekend. De politie handhaaft de rechtsorde (afdwingen van gezag) en verleent hulp aan hen die deze behoeven. In het kader van hun identificatie met de politie en het verschil met andere beroepen is het juist belangrijk te wijzen op deze kernfunctie. Dat is essentieel aan de politie: vanuit de kernfunctie verbonden zijn en verschil maken. De uiteindelijke uitkomst van hun handelen is een stabiel functionerende samenleving door vorm te geven aan veiligheid. Dat is de essentie.

Als politiemensen terug kijken naar zichzelf, zien zij deze *aanwezigheids- en handelingsgerichte* politie. Deze fysiek aanwezige en blauwe politie – de generalistische politie – is nog steeds een zeer belangrijk en omvangrijk onderdeel van de wijze waarop de politie *existeert*. Hier is niets mis mee. De samenleving heeft er, volgens de respondenten zelf, zeer behoefte aan. Daar zit een gevoel van trots een gevoel van roeping. De politie speelt een belangrijke stabiliserende en verbindende rol in de Nederlandse samenleving. Daar past geen bescheidenheid.

Wat wij willen benadrukken is dat in die trots en in de drijfveer, roeping of passie van politiemensen de identiteit van de politie *sec* niet schuilt. Deze identificatie wordt gedeeld met meer mensen en meer beroepsgroepen. Het is een belangrijk onderdeel, maar er is meer. De werkelijke essentie van de politie heeft meer te maken met de kernfunctie en de kerntaak. Dus als politiemensen spreken over de essentie van de politie en hun identificatie met de politie, benadrukken zij de gewenste attitude (houding, het hoe) en benadrukken zij de kernfunctie (het wat). *Wij concluderen echter dat de echte tijdloze essentie gelegen is in de kernfunctie van de politie (wat) en niet zozeer in de houding (hoe)*. Wellicht dat de Nederlandse politie in 2020 zich hierin onderscheidt van andere polities in de wereld. Daar zijn wel signalen van, maar die hebben wij niet onderzocht. Van belang is dat deze houding namelijk wordt gedeeld met velen. Daarnaast, zoals nog zal blijken, is de blauwe en fysiek aanwezige niet de enige wijze waarop de politie *existeert*. De politie is niet slechts blauw en fysiek aanwezig.

De kernwaarde die Nederlandse politie in 2020 vertegenwoordigt is gemunt in de zin: “waakzaam voor en dienstbaar aan de waarden van de democratische rechtsstaat.” De democratische rechtsstaat is onderdeel van de samenleving, dus de publieke en de politiek-bestuurlijke ruimte. De Nederlandse politie als organisatie is ook niet verantwoordelijk voor de veiligheid. Veiligheid is een verantwoordelijkheid voor de hele samenleving. De politie is additioneel aan de samenleving wat dat betreft; op basis waarvan zij signaleert en adviseert. Maar door het handelen van de politie vanuit de kernfunctie ontstaat (als het goed is) veiligheid en stabiliteit. In de operationele taakuitoefening beschermt, begrenst, bekrachtigt en bevordert de Nederlandse politie in de publieke ruimte zodanig dat – positief geformuleerd – burgers in gelijkheid vrij kunnen zijn, zodat de alle burgers die de samenleving vormen, zich gemeenschappelijk kunnen ontwikkelen. De politie corrigeert ten behoeve van stabiliteit. Politie mensen, de politieorganisatie en de politie als institutie functioneren als een soort “Guardian” of hoeder in het maatschappelijk verkeer. Dat gebeurt in aansluiting bij, en op basis van, geldende waarden en normen. Wij denken dat deze stabiliserende functie een inherent morele en behoudende positie is. Moraliteit en mate van behoudend zijn, zijn dimensies van identificatie.

Tussenconclusie: gedifferentieerd

Respondenten wijzen ons er op dat het verhaal van de fysiek aanwezige en blauwe politie niet het hele verhaal is. De betekenis van beide wordt grotendeels benoemd als wensdenken. “Ja”, wordt gezegd, “Er zit een kern van waarheid in, maar het is te fantastisch om waar te zijn.” In realiteit is het vaak ook anders. Het is een soort van beredeneerde en ideaaltypische gedachtenconstructie.

Natuurlijk is met deze beschrijving van de politie niets mis. Als we de literatuur volgen is deze essentie ook een daadwerkelijke verdienste van de Nederlandse politie in 2020. En als we de literatuur volgen is dit ook sinds lange tijd de boodschap van Nederlandse politie. En die past ook bij de roeping van politiemensen. Maar er is meer. En respondenten benoemen dit ook. We konden dit doen doordat we in ons theoretisch kader ook het begrip *existentie* hadden meegenomen, met daarbij behorende vragen. En existentie benadert het realiteitsdenken meer. Gaande weg de gesprekken – het is dan ook een kwalitatief onderzoek – kreeg dit steeds meer vorm.

We hebben als onderzoekers een enorm enthousiasme gezien tijdens onze gesprekken. Wat hebben we mooie gesprekken gevoerd. Maar respondenten wezen ons ook op de keerzijde van het voorgaande. Die luidt in de eerste plaats dat door het benadrukken van de blauwe en fysiek aanwezige politie, andere soorten of typen politie te weinig aandacht krijgen. Aanvankelijk kreeg dat gestalte in de vorm van functionele verschillen. Daarna wezen respondenten ook op verschillen tussen stedelijke gebieden en plattelandsgebieden en tussen mensen met een andere etnische of LHBTG achtergrond en mensen die anders of hoger zijn opgeleid. We zijn die verschillen differentie gaan noemen en komen zodoende tot het centrale concept gedifferentieerde identificatie.

En respondenten wezen ons op andere verschillen. In de tweede plaats wezen respondenten ons op hun ervaring dat de genoemde essentie niet altijd wordt gepraktiseerd. We zijn dat venijnige identificatie gaan noemen.

In de derde plaats wezen respondenten er op dat zij niet alleen bestaansrecht hebben door op het werk voor “de straat” te wijzen, maar ook door te wijzen op hun werk voor “de staat”.

In de vierde plaats wezen respondenten ons op het behoudende karakter van die essentiële politie: wat de sterke kant is van de politie, namelijk de stabiele factor in de samenleving, is

ook een valkuil. Door het behoudende karakter is die politie namelijk niet zo op de toekomst gericht.

In de vijfde plaats neigt dit essentiële karakter en het ermee gepaard gaande enthousiasme naar een politie die weinig grenzen aangeeft met betrekking tot haar eigen “abilities” en capaciteiten. Er is een “*geen nee!*”-politie ontstaan. Gericht zijn op de samenleving, dus de publieke en de politiek-bestuurlijke ruimten, heeft zijn keerzijde. Het gevaar bestaat dat de politie, door de veranderende samenleving te incorporeren, te veel versnipperd raakt en het takenpakket en de kernfunctie te veel verbreed.

In de zesde plaats hebben wij respondenten de vraag voor gelegd waar hun loyaliteit ligt: bij “de politie” of bij hun eigen taak of vak of geografisch werkgebied. Het antwoord luidde steeds: bij beiden. De specialistische en de “anders dan standaard opgeleide” politiemensen redeneerden daarbij vaak van vak naar politie, de politiemensen die hun werk in blauwe en fysieke nabijheid doen van burgers – zoals beschreven – oftewel de generalisten vanuit de hulpverlenende taak, redeneren vaak van politie naar hun werk of roeping. We komen hier op terug.

Dit hele onderzoek naar identiteit heeft ons op basis van deze punten geleerd dat we bij de betekenis die politiemensen geven aan hun politie bij de uitvoering van hun werk en bij de manier waarop zij betekenis geven aan de bijdrage van de politie aan en in de samenleving, naast een essentiële betekenis ook een existentiële betekenis van belang is. Deze mondt uit in de conclusie die wij gedifferentieerde identificatie hebben genoemd.

Existentie van de politie

We zijn dus niet klaar met het beschrijven van de identificatie met de Nederlandse politie in 2020. Op basis van het onderzoek kunnen naast de beschreven identificaties, die de essentie benadrukken langs de lijnen van de kernfunctie en een klassiek soort wensdenken, enkele additionele en existente identificaties worden genoemd. Existenties die meer recht doen aan de gehele politie en aan het meer omvattende en rijkere werk van mensen die werkzaam zijn bij de politie. Enerzijds wijzen respondenten ons op een negatieve kant: de venijnige identificatie. Anderzijds wijzen zij ons juist op deze rijkheid, op rijker identificeren. En dat lijkt ons positief: de daadwerkelijk gedifferentieerde identificatie.

Venijnige identificatie

Het bronverhaal is een verhaal over wat politiemensen bindt, wat de politieorganisatie zegt te zijn en wat de politieorganisatie wenst te zijn. Er komt een zelfbewuste politie in naar voren: “*Dit zijn wij!*” Nu is de vraag, die ook aan respondenten is gesteld, is de politie dat dan ook (altijd)? Het antwoord luidde steevast: “Nee, natuurlijk niet.” Zonder de boodschap van het bronverhaal te willen ontkrachten, staan we er kort bij stil. De politie is dat niet (altijd) aan de binnenkant van de organisatie en ook niet altijd naar de twee ruimten in de samenleving. Deze kant in en van de organisatie hebben te maken met het vormgeven van de politietaak gedurende interacties. Soms ontstaat een identificatie die niet bindend is, die niet zelfbewust is en waar de frustratie en het cynisme hoogtij vieren. Vandaar dat wij het venijnig noemen. De respondenten – wellicht juist omdat zij rechtvaardigheid als hun passie beschrijven – lijken dit haarfijn te kunnen aanvoelen en zien het soms ook voor hun ogen opdoemen. Het staat hun passie of hun roeping soms in de weg. En respondenten wijzen hier op. In de eerste plaats noemen zij collega’s die “over de schreef gaan”. Iedereen kent wel weer iemand die, of een bepaald geval waarin, niet volgens de geldende normen en waarden is gehandeld. Dat kan van kwaad tot erger: van een keer iets fout doen tot stelselmatige corruptie of iets dergelijks.

In de tweede plaats noemen wij het cynisme waarmee respondenten soms ontwikkelingen in de samenleving benoemen. Zeg maar “het water naar de zee dragen”. Dit zijn twee elementen van alle tijden en alle organisaties. Het wordt als ongewenst omschreven en ook als moeilijk uitroeibaar.

In de derde plaats wijzen respondenten op diversiteit. Diversiteit kan etnisch zijn, LHBTG-getint, anders of hoger opgeleid, stedelijk gebied of plattelandsgebied, etc. Andere geluiden worden maar matig geapprecieerd. De politie is dan niet als divers te kenschetsen. De politie hoeft geen afspiegeling te zijn van de publieke ruimte, als de politie in haar handelen – als kernwaarde – maar neutraal is. Dat geldt naar de publieke ruimte, maar ook intern. Hoewel respondenten aangeven dat langzaam een been wordt bijgetrokken, geven zij bijvoorbeeld aan dat het opleidingsniveau binnen de politie – vooralsnog – ook geen afspiegeling van de publieke ruimte is. En daarbij wordt de vraag gesteld of de politie wel klaar is voor de toekomst? Of dat veranderingen wel snel genoeg gaan?

Daar is wellicht een relatie te leggen met een venijn in de organisatie en bij leiding geven aan of sturing van de organisatie. Respondenten geven aan dat zij te veel sturing zien als ware de politie alleen en slechts blauw en fysiek aanwezig. En zij wijzen op sturing op basis van structuur en systeem op momenten dat “iets niet mogelijk is”. Deze sturing is te smal. Er is te weinig aandacht voor kwaliteiten van mensen en bij wat wel mogelijk is. Structuur, sturing en leiding lijkt te veel gericht op en vereenzelvt zich nog steeds met hetgeen wij betiteld hebben als “blauwe en fysiek aanwezige” politie. Dat heeft in de eerste plaats tot gevolg dat andere meningen en keuzen, boven het maaiveld uit steken, etc., niet wordt geapprecieerd. Dat verhoogt de kans dat een personeelslid organisatorische en emotionele schade oploopt in de loopbaan. Dat leidt tot veranderend carrièreperspectief en verlies van passie voor het werk. Dat heeft in de tweede plaats tot gevolg dat voor voortgang en ontwikkeling op andere aspecten van het politiewerk een blinde vlek bestaat. Andere identificaties worden als het ware niet gezien. Sturing op ontwikkeling bij specialismen ontbreekt nagenoeg. De aandacht voor allerlei nieuwe ontwikkelingen en trends in de samenleving raakt daardoor ondergesneeuwd. Daarom staan we zonder volledig te zijn aanstonds stil bij enkele andere en bij specialistische identificaties die, zeker met het oog op de toekomst, noodzakelijk zijn.

Menig maal hebben we er in deze bijdrage op gewezen dat de politie op de publieke ruimte is gericht; op de burger. Een onderscheid dient te worden gemaakt. De politie is gericht op en inherent onderdeel van de samenleving. Maar de samenleving hebben wij beschreven als bestaande uit twee ruimten: de publieke (in politietermen: de straat) en de politiek-bestuurlijke ruimte (in politietermen: de staat). Het toevoegen van kernwaarden aan de samenleving is waar het – bij elke publieke organisatie en taak / institutie – om gaat (waardensturing, *public value*). Er is sprake van operationeel politiewerk en er is sprake van werken voor de politie. Respondenten maken hierover twee opmerkingen. In de eerste plaats geven zij aan dat management en leiderschap van de politie niet altijd en niet voldoende gericht is op het werk van de straat. Dat is ooit *geframed* als op operatiën gericht leiderschap; waarvoor dus te weinig aandacht bestaat. In de tweede plaats vinden respondenten dat de politie de staat niet bewust genoeg tegemoet treedt. Dit wordt door respondenten vaak op een venijnige wijze gekarakteriseerd en door ons geframed als: “geen nee-politie”.

Gedifferentieerde identificatie en hoe de politie existeert

De politie existeert niet alleen als blauwe fysiek aanwezige en handelingsgerichte politie. Nogmaals herhalen we: met de blauwe fysiek aanwezige en handelingsgerichte politie is niets mis en het vormt in omvang het grootste deel van “de politie”. Het is belangrijke politie. Er wordt ook heden nog terecht aandacht gevraagd voor een “aanwezige en nabije politie”. Het is nog steeds een kernonderdeel van wat politie *is* en hoe de politie zich definieert en afficheert. Deze bijdrage is daar geen kritiek op. Dat is niet fout. Maar is eenzijdig en het is arm aan verbeelding.

In het kader van identificeren komt daar wat bij. De politie is méér. Bijna iedereen weet het wel, maar heeft het er niet zo veel over. Respondenten wijzen hier, indien er naar gevraagd wordt, bij voortdoring op. Wentelen in het verleden, wat politiemensen doen als zij terug

kijken, voelt aangenaam en bekend. Op basis van het onderzoek zeggen wij: het is geen kwestie van òf-òf, maar van èn-èn. De politieprofessie bestaat uit meerdere entiteiten en dus meerdere identificaties. En ook de politie als organisatie en de politie als institutie kennen meerdere identificaties. En tenslotte kent de politiemens zelf ook meer identificaties. Op het ene moment hulpverlenend, op een ander moment handelend en weer verder en op weer een ander moment handhavend in linie. Het kan gebeuren. Tijdens 1 werkdag 3 gezichten. En dat heeft weer consequenties voor competenties, organiseerprincipes en zo verder. Identificatie met de politie is veel rijker.

Dus, wanneer we niet vanuit essentie redeneren, maar vanuit existentie, ontstaan andere verhalen. Door de aandacht te vestigen op het dienstenkarakter en mensenwerk – met andere woorden: op het “ontstaan van de politie” tijdens het werk en tijdens het interactieve handelen – krijgen mensen een gezicht én een identiteit. Dan blijkt dat de politie niet altijd handelingsgericht is, niet altijd zichtbaar is, niet altijd een uniform aan heeft, niet altijd de helpende hand biedt en niet altijd direct resultaat boekt. Kortom, dan blijken ook andere identificaties. We geven hier slechts een korte schets (eigenlijk hypothesen). Dat kan ook niet anders op basis van enkele gesprekken. Wij denken dat er nog meer typering zijn en dat er nog meer verdieping mogelijk is. Het gesprek over identificatie is niet af. Moge het opgevolgd worden in alle geledingen van het korps.

a. Helpen, handelen en handhaven

Er is binnen de blauwe en fysiek aanwezige politie verschil tussen het gezicht van de helpende politie en handelende (noodhulp) politie enerzijds (maar wellicht is ook daar weer verschil) en de daadwerkelijk handhavende politie anderzijds. En daadwerkelijk handhaven doet de politie naar openbare orde en naar (straf)rechtsorde. Het kunnen de zelfde politiemensen zijn die hier vorm aan geven, soms in een split second schakelen van helpen naar handhaven. In bepaalde situaties is helpen tegelijkertijd ook handhaven. We verwijzen naar de eerder genoemde relativiteit. Punt is dat de politie dan een ander gezicht toont, dat de politie zich op een andere wijze uit. Dit hangt af van het handelen van mensen / burgers. Het is afhankelijk van “wie je voor je hebt”. En tsja, het is dus eigenlijk afhankelijk van de identificatie van de burger (of andere entiteit).

Het daadwerkelijk handhavende politiewerk begint in de publieke ruimte als vervolg op een melding of als gedegen voorbereiding. Als daadwerkelijk handhavende politie treedt de politie op namens de politiek-bestuurlijke omgeving (de staat, het gezag) in de publieke ruimte. Handhaven van de openbare orde vindt plaats in uniform en er ontstaat een *handhavingsidentificatie*. Er is een rijke schakering van de wijze waarop dit georganiseerd kan zijn. Van kleine geweldsincidenten en bv huiselijk geweld tot soms in (N)SGBO-verband. Het gezicht van de politie wijkt dan af van de eerder ideaaltypisch omschreven politie. Geweld is nooit mooi om te zien. Dat schrikt af. Respondenten benoemen dit ook. Daarbij vaak in 1 adem gevolgd door hetgeen tegenwoordig via *social media* allemaal wordt verspreid; tot *boxing* aan toe. Het maakt ook dat politiemensen soms huiverig zijn op te treden. Identificatie met helpen is dan ook wat anders dan identificatie met handhaven.

b. Opsporen

De vraag is dus gerechtvaardigd of het existentiële gezicht (zonder masker!) van de fysiek aanwezige en blauwe politie ook passend is voor de andere existentiële entiteiten binnen de politie. Verschil maken doet de politie niet alleen *in* de publieke ruimte of samenleving. Naast de daadwerkelijk handelende politie kan in de tweede plaats de tactische opsporing worden genoemd. Als de politie zich identificeert met de opsporing ontstaat een *opsporingsidentificatie*. Deze identificatie is verschilt van de blauwe en fysiek aanwezige politie. Het opsporingswerk begint meestal ook wel in de publieke ruimte. In eerste instantie is (tactische en forensische) opsporing in veel gevallen een vervolg van een actie van de fysiek aanwezig en blauwe politie. Maar het vervolg is veelal niet zichtbaar, vindt niet plaats op straat, is niet alleen gericht op hulp bieden, vergt andere competenties en boekt niet

direct resultaat. Opsporing is met betrekking tot de “oplossing” gericht op de middellange of lange termijn. De “korte klap” is gericht op “snel iets binnen halen”. Deze opsporing is analytisch, “waarheids”gericht en reactief. In die zin is de opsporing generiek niet zo toekomstgericht. En dat zegt overigens weer niets over de techniek die wordt gebruikt bij de opsporing. De techniek is vooruitstrevend, maar wat er mee gedaan wordt minder. Er worden verhalen opgebouwd van causale ketens door uit te gaan van expliciet geformuleerde of impliciet blijvende scenario's, profielen (identiteiten!), etc. Bij de forensische opsporing (ook startend in de publieke ruimte, en verborgen achter schermen) speelt het verhaal zich af, bij opsporing worden verhalen gecreëerd. Bij de opsporing dient geanalyseerd te worden en dient geschreven te worden aan het strafdossier. De split second en het snelle schakelen is voorbij. Wat ook van belang is: opsporing is op zichzelf ook weer een zoektocht naar een identificatie (van een dader, en bij ondermijning ook van slachtoffers). Dat is tóch wat anders dan het handelingsgerichte van de straatpolitie. Eén van de respondenten beschreef het kernachtig door te wijzen op mensen die vanuit de blauwe en fysiek aanwezige politie solliciteerden naar een functie bij de opsporing: “Die waren nog niet klaar met buiten spelen”. Het vergt andere competenties, meer analytisch, meer afstandelijk, meer op schrijven gericht.

Als wij hier als onderzoekers op door-analyseren, constateren wij dat hierin vele gradaties mogelijk, met veelplegers is het anders opsporen dan met “lone wolves”. Toch wordt de opsporing nog vaak opgebouwd vanuit de identificatie met de fysiek aanwezig en blauwe politie, en de vraag is of dat terecht is. Overigens menen wij dat ook de blauwe en handelingsgerichte politie meer zou moeten schrijven en analyseren: er gaat veel informatie verloren. Maar dat voorlopig terzijde. Hoewel.

c. Informatie en ontwikkeling (van expertise)

Analyse is de kern van de politie als informatiepolitie. Deze politie vertoont veel overeenkomsten met de opsporingspolitie. Het informatieproces, vanaf plan, tot inwinnen op allerlei manieren (bv ook *sensing*), tot duiden en concluderen, is niet gericht op werken op straat en is niet zichtbaar. Politiewerk gebeurt ook wel eens heimelijk. Door uit te gaan van een politie als *informatie-identificatie* raken zelfs termen als opsporing achterhaald. Opsporing is reactief, maar door uit te gaan van informatie, data en intel, wordt de politie meer proactief en preventief. Waar het bij opsporing gaat om een zaak waarbij een bewijs gezocht wordt, ontstaat er bij de informatiepolitie de mogelijkheid een bewijs te hebben waarbij een zaak gezocht wordt.

Later komen wij in adviserend zin terug als wij benoemen de politie meer te sturen als een informatieorganisatie. Als niet het handelen na een melding of aangifte – dus reactie – centraal staat, maar informatie en analyse, is proactie en preventie meer aan de orde. En is dat niet waar de samenleving steeds meer om vraagt.

d. Digitaal

In de derde plaats wordt hier nog de *digitale identificatie* genoemd. Dat is wat anders dan handelen naar cybercrime. Als digitale identiteit is de politie *anders* in de publieke ruimte aanwezig, niet zozeer zichtbaar maar van achter het bureau. De digitale en vernetwerkte wereld is ook een andere wereld dan de fysieke aanwezigheidswereld. Deze politie handelt niet zozeer in de samenleving, maar zij analyseert (je zou kunnen zeggen dat ook analyseren een vorm van handelen is), om meer en meer aan de voorkant te komen. Overigens, digitale wijkagenten en anderen die zich concentreren op digitalisering, handelen wel degelijk, digitaal. Door afwijkingen te signaleren, deze te duiden en hierop te anticiperen. Door expliciete uitingen van digitale fenomenen. Door gebruik te maken van beelden. Dan worden termen als buurtonderzoek ook ouderwets, immers digitale informatiedragers worden dan belangrijker. En de politie is, vanuit de digitale identificatie geredeneerd, zeker niet alleen gericht op de strafrechtsorde, maar ook op de openbare orde. [(Bijzondere)

bevoegdheidstoedeling met betrekking tot openbare orde op het internet is nog niet wettelijk geregeld, maar dat is een ander verhaal waard.] De digitale en vernetwerkte wereld is fundamenteel anders dan de fysieke wereld. De politie is er soms gekend als politie aanwezig, en soms niet.

e. Differentiatie: bestaan vanuit expertise

Wij analyseren de interview-gegevens op verschillen met de blauwe en fysiek aanwezige politie. In feite hebben we het hier over expertises of specialismen. Van mensen die tegenwoordig ook vanuit andere achtergronden de politieorganisatie binnen komen. In het voorgaande is enkele keren het begrip “vooralsnog” gebruikt. Een van de redenen om dat te doen heeft hierop betrekking. Steeds meer mensen binnen de organisatie zijn anders opgeleid en hebben een andere achtergrond. De politie is dan niet meer een roeping, maar een beroep. Deze mensen kunnen de organisatie ook verlaten omdat zij hun expertise ook elders kunnen en willen inzetten. Deze – bij gebrek aan een beter woord nu – “experts” of specialisten zijn meer gericht op ontwikkeling van een vak in plaats van ontwikkeling van de politie. Zij ervaren te weinig mogelijkheden hun expertise of specialisme “uit te leren” aan de traditionele politie. Er lijkt – zo geven respondenten aan – ook niet zo veel interactie te zijn tussen sommige identificaties van de politie. Zij kijken elkaar niet zo veel aan, tonen hun ware gezicht niet altijd naar elkaar (of durven dat niet).

Wellicht dat het tweede verschil van de identificaties die wij hier bedoelen kan worden aangegeven door de wijze van leren. In het voorgaande is gesproken over streetwise leren en actie-intelligentie. De wijze van leren en ontwikkelen van experts en specialisten noemen wij *cognitief leren (conceptueel en beeldleren)* en *reflexieve intelligentie*. Binnen het werk kom je allerlei problemen tegen die te maken hebben met de straat en de staat, de burger of de interne organisatie. Cognitief leren is wijzer worden door kennis van buiten in je op te nemen. Er wordt een kennisniveau ontwikkeld dat niet direct in relatie staat tot de interactie met de burger. Je leert wat het is om sporen te duiden, om verwarde personen te duiden, om te spotten tijdens bewaken en beveiligen, om te observeren en niet direct te handelen, om afstand te nemen. Wel om verschil te maken, maar niet vooruit te stappen.

Vaak is dit een ontwikkeling die gebaseerd is op al dan niet wetenschappelijke kennis en inzichten. Het is vooruitkijkend. En het is “om”denken. Het gaat om het werk anders te gaan doen. Anders leren denken en beredeneren. Eén van de respondenten zegt: “Als je de digitale of forensische wereld in wil, dan moet je affiniteit en gevoel hebben voor techniek en de wil om op de hoogte te blijven en te blijven ontwikkelen. Te kunnen denken buiten de paden die er al liggen, nieuwe structuren, weg van oude padjes, out of the box denken. Dat is ook een ander niveau.” Hieromtrent zijn veel ambitieniveaus. Zowel actie-intelligentie en reflexieve intelligentie zijn manieren van leren en zijn vormen van professionaliseren. Het 1 is niet beter dan het ander. Beide zijn gewenst. Zoals we al eerder hebben aangegeven bij loyaliteit: de specialistische en de “anders dan standaard opgeleide” politiemensen redeneren van vak naar politie, de traditionele politiemensen vaak van politie naar hun werk of roeping.

Gedifferentieerde identificaties zijn niet alleen per functie te onderscheiden. Zo is er – zoals eerder aangegeven – ook verschil tussen etnische achtergrond, LHBTG-gemeenschap, opleiding en een *landelijke gebieden-identificatie* en een *stedelijke gebieden-identificatie*, etc. We hebben politiemensen gesproken die landelijke gebieden werkzaam zijn en die in stedelijke gebieden werkzaam zijn, en die zijn gewicht van het een naar het ander. We hebben mensen gesproken met andere etnische achtergronden, zwart en wit, ...

Staat of straat?

We staan nog kort stil bij een redelijk hardnekkig frame dat we met respondenten hebben besproken. We hebben simpelweg gevraagd: ben je verbonden aan de straat of aan de staat? Allen antwoordden: aan beiden. Operationele politiemensen spreken – natuurlijk – het liefste over hun werk op en voor de straat. Maar zij beseffen heel goed dat zij hun werk voor

de staat doen. Soms, zoals we zagen in enkele gedifferentieerde uitingsvormen, nadrukkelijk tegenover de straat of niet herkenbaar op straat. Wij achten het onderscheid tussen straat en staat niet zo vruchtbaar. De politie is van / voor de staat *en* de straat. De politie heeft meerdere gezichten; zoals – tentatief – elke organisatie.

We zijn in de literatuur nagegaan of we dit ook kunnen duiden. We kwamen uit op twee invalshoeken. Bij de politie – net als eigenlijk alle overheidsorganisaties – wordt het management- en sturingsprincipe niet gericht op effectiviteit en efficiëntie, maar op effectiviteit en legitimiteit (wij verwijzen naar de institutionele organisatietheorie, bv Meyer en Rowan, 1977). De beslissing over enkele “productie”factoren (PIOFACH) liggen buiten de organisatie (Wilson, 1989). Cultuuronderzoek spreekt van *streetcops* en *managementcops* (en *policy cops*, Braun, 1999). Legitimiteit van de organisatie wordt verdiend in de publieke ruimte en in de politiek-bestuurlijke ruimte.

De politie heeft een opdracht in de publieke ruimte en in de politiek-bestuurlijke ruimte; die wij in gezamenlijkheid betiteld hebben als de samenleving. De normen en waarden van de democratische rechtsstaat zijn onderdeel van beide ruimten. De relatie met de politiek-bestuurlijke ruimte noemen we de relatie met de externe governance: gezag, beheer, bestuur en beleidsvorming. De relatie met de publieke ruimte noemen we operationele taakuitvoering. Natuurlijk – zo geven respondenten aan – als de minister, of de burgemeester, of de officier van justitie, vraagt waar de politie van is, antwoordt de politie: “van de straat”. De politie heeft een open gezicht naar de straat. Maar wat vaak niet gezegd wordt: soms is dat niet zichtbaar, door een helm van de ME, of door heimelijkheid, of door TCI-dingen, of door DSI-dingen, of ... etc. Dan is er geen openheid naar de straat. Is de politie dan van de staat of de straat? Het antwoord van respondenten luidde: dan zijn wij van of zijn er voor de staat. *Streetcops* zijn wel degelijk menigmaal representanten van de staat.

Soms wordt wel gezegd: de politie in Nederland staat niet tegenover de samenleving, maar wil er midden in staan. Dat concluderen wij op basis van de gesprekken ook. Dit sluit aan bij de passie van operationele politiemensen. Politiemensen tonen hun gezicht aan de straat, en niet aan de staat. Naar de staat keert men liever de rug. Dat het gezicht naar de straat is gericht, is begrijpelijk. Daar ligt immers ook de maatschappelijke opdracht en daar is de kernfunctie op gericht. Maar het kent ook een keerzijde die soms een venijnige uitwerking heeft. Wij waarschuwen hiervoor slechts. Als je je gezicht naar de straat laat zien, keer je je rug naar de staat. Terwijl legitimiteit ook daar verdiend moet worden. Respondenten vinden dat de politie daarin niet bewust genoeg naar buiten treedt. Als je je gezicht naar de staat wendt, is het de kunst juist de straat niet de rug toe te keren. En vice versa. Naar de staat kan de politie nog winst boeken, meer zelfbewust zijn, gedurfde keuzen maken, zo geven respondenten zelf aan. Meer proactief zijn.

Deel 3 Conclusie en dialoog

De conclusies van onze zoektocht – een zoektocht overigens die nog niet is afgerond – zijn opgenomen in het Tijdschrift voor de Politie (2021, juni-nummer).

Gedifferentieerd onder 1 dak

Het antwoord op de vraag hoe mensen die in Nederland in 2020 bij de politie werken zich identificeren met de (hun) politie luidt: gedifferentieerd. Vanuit de vele verschillen die er zijn tussen de politiemensen redeneren zij – logischerwijs – vanuit de leefwereld waarin zij bewegen; waarin zij bestaan. Ook zijn zij bekend met de reden dat er politie is. Die reden dient meer gevonden te worden in de conceptuele systeemwereld, namelijk de kernfunctie van de politie. Door te handelen dragen mensen die bij de politie werken bij aan veiligheid en stabiliteit in de samenleving. Dan gaat het om de essentie die beredeneerd wordt vanuit de kernfunctie, zoals die beschreven staat in de rechtsorde, de Politiewet en de daarvan afgeleid taken. Dit essay / onderzoeksverslag begonnen wij met de oude verhalen van Gilgamesj. De politie is – in zijn veelheid en vormen – erg oud. Ook deze oude verhalen zijn te lezen als verhalen over stabiliteit en veiligheid. Wij komen tot de conclusie dat, als er al een tijdloze essentie van de politie bestaat, deze gevonden dient te worden in de kernfunctie van de politie.

Het is dus mogelijk dat mensen zich op verschillende manieren kunnen identificeren met de kernwaarde en de kernfunctie van de politie. Heel simpel voorbeeld: de familierechercheur-politie is een andere politie dan de ME-politie. Politiemensen identificeren zich dus op verschillende manieren met de politie: zij weten, beseffen en ervaren dat de burger hier ook anders naar kijkt.

Het antwoord op de vraag op welke wijze mensen die bij de politie werken betekenis geven aan de positionering van de politie in de samenleving is gelegen in de kernfunctie. De kernfunctie van de politie is gericht op stabiliteit en uiteindelijk veiligheid in de samenleving, zodanig dat de burgers die de samenleving vorm geven, dat in gemeenschappelijk kunnen doen. In gelijkheid en vrijheid. De politie sluit aan bij de samenleving en de democratische rechtsstaat en is hoeder (“Guardian”) aan de grenzen (waarden en normen) ten behoeve van stabiliteit. Binnen en aan die grenzen wordt bevorderd, bekrachtigd en beschermd. Worden die grenzen gepasseerd of dreigen deze gepasseerd te worden, dan is er politie. Dan komt de politie in actie. Om te begrenzen en om te beschermen. Dat is de bedoeling. De politie kan en mag haar gezag daartoe afdwingen.

De politie vertegenwoordigt als het ware een vermogen. *Stabiliteit omschrijven wij daarom als een vermogen* of een kracht (een vector). In het geval van de politie is dat het vermogen, dat in de samenleving wordt ingezet namens die samenleving, om (potentiële) aberraties van de gangbare marges van de democratische rechtsstaat weer terug te brengen binnen die marges, zodat de samenleving zelfstandig verder kan. De politie sluit aan bij de samenleving (let wel: 2 ruimten).

Politiemensen zijn uiteraard bekend met de waarde die zij toevoegen aan de samenleving. De wijze waarop zij hun werk doen komt voort uit de kernwaarde “waakzaam en dienstbaar aan de waarden en normen van de democratische rechtsstaat”. Zo lang er sprake is van een kernwaarde, de democratische rechtsstaat, is die kernfunctie tijdloos. Daar horen normen bij als neutraliteit, rechtvaardigheid, gelijkheid.

De passie van politiemensen om zich in te zetten voor de burger in publieke (en soms privé) ruimte wordt gedeeld met veel andere beroepsgroepen. Met deze beroepsgroepen delen mensen die voor de politie werken een gedrevenheid en de wil om actief verschil te willen

maken. Dat is zeer actiegericht. Dat zijn attitudes en normen en waarden die zij met veel beroepsgroepen delen. Vaak wordt dit tot de essentie van de Nederlandse politie gerekend. Hoe belangrijk ook, dit is onvoldoende. Politie mensen – de respondenten die zijn gesproken – vinden elkaar in hetgeen hen onderling bindt en hun gezamenlijke professionele (beroeps)achtergrond. De politie als institutie, als organisatie en als politiewerk identificeert zich in de kernfunctie in de samenleving en de taak die daar uit voortvloeit.

Politiemensen vinden elkaar in hun professionele overeenkomsten. Vanuit die professionele achtergrond en operationele taakuitoefening ligt hun passie in de verbondenheid met de burger in de publieke ruimte. Zie hiervoor ook het bronverhaal. En politiemensen vinden elkaar in waarin zij onderling verschillend zijn; soms verbindend en soms venijnig. Dat geldt zowel intern als naar de samenleving. In de uitingsvormen is de politie erg gedifferentieerd. Mensen die bij de politie werken identificeren zich gedifferentieerd met de (hun) politie, binnen de kernfunctie binnen de kernwaarde.

Box Kernfunctie

In een zeer leesbaar en aanbevelingswaardig essay beschrijft Hans Boutellier (2020) over de kernfunctie van de politie. Hij geeft daarbij voorbeelden van kernfuncties uit andere domeinen.

- In het onderwijs gaat het in de kern om overdracht van kennis, waarden en normen van de ene persoon op de andere, van de oudere generatie op de volgende.
- In de zorg gaat het om hulp bij lijden.
- In de sociale huisvesting om verzorgen van betaalbaar wonen in een leefbare omgeving.

Daarbij geeft hij aan dat er altijd van te twisten over de context waarin dat gebeurt, over het wat, het hoe en wanneer. Maar niet over het waarom.

Bij de politie zegt hij: de kernfunctie van politie schuilt in de door haar afdwingbare norm. De politie opereert met afdwingbaar gezag in de morele ruimte van de samenleving.

Onze omschrijving van de kernfunctie wijkt hier niet zo veel van af: de kernfunctie van de politie is volgens ons een vermogen. Een vermogen om namens de samenleving stabiliteit te genereren met en in die samenleving (en dus ook voor of ten behoeve van die samenleving). Door potentiële aberraties terug te brengen binnen de marges van de democratische rechtsstaat. Om de samenleving zo veel mogelijk zelfstandig te laten zijn en burgers in vrijheid en als elkaars gelijke kunnen bewegen om in gezamenlijkheid die samenleving vorm te geven.

Het klinkt verheffend, maar dat zij zo.

Het is geen bescheiden rol.

Het is ook inherent behoudend en moreel. [2 dimensies van identificatie]

In onze zoektocht naar de identificatie met de politie komen wij dus tot de conclusie – analoog aan Koningin Maxima – dat er niet 1 identificatie met de politie is; en ook niet 1 professionele identificatie. Er zijn meer identificaties met de politie. Mensen die bij de politie werken hebben een handelingsidentificatie, samenwerkingsidentificatie, een internationale identificatie, een grootschalige optreden identificatie, een analytische identificatie, een signaleringsidentificatie, een adviseringsidentificatie, een beleidsidentificatie, etc. met de politie. En waarschijnlijk ook een LHB of G-identificatie, een grote steden of plattelandsidentificatie, etc. Elke identificatie kent zijn eigenaardigheden en eigen typering op verschillende dimensies. Elke identificatie veronderstelt ook andere competenties.

De doelstelling van de hele exercitie was tweeledig. De eerste doelstelling luidde het aanreiken van taal om de dialoog in het korps te voeren over identificatie. We kunnen thans slechts gissen naar het resultaat en verwijzen naar de taal van de politiemensen die wij gesproken hebben en die wij zo getrouw mogelijk hebben weergegeven. Een belangrijke constatering – achteraf – is wel dat wij zelf enorm hebben geworsteld met taal. Achteraf menen wij dat er meer conceptuele verwarring is over identiteit en identificeren, dan empirische verwarring. Als je dieper kijkt, zie je meer. Zie je een rijkheid. Dat moet je willen, durven, mogen en kunnen zien.

De tweede doelstelling luidde om te verkennen of het mogelijk is een zelfbewust – en gedurfd – antwoord te formuleren op de belangrijke positioneringsvragen, die voortkomen uit de in het begin genoemde ontwikkelingen. Daar komen wij in de paragraaf “verdere dialoog” op terug.

Normatief

Uitgaande van de kernwaarde plaatsen wij net als mensen die bij de politie werken die wij gesproken hebben, hierin de kernfunctie centraal. Daarmee houden wij een pleidooi om de identificatie met de politie te stoelen op de wijze waarop de politie in bredere zin existeert en niet zozeer als zij ideaaltypisch omschreven kan worden. Binnen de kernfunctie en kernwaarde is sprake van meerdere en dus gedifferentieerde identificaties. Dat is niet slechts empirisch vast te stellen, maar volgens ons ook noodzakelijk. Daarmee nemen wij een normatief standpunt in. Identificatie met de politie lijkt nog te zeer gebaseerd op de van oudsher bekende blauwe en (in de wijk – op locatie) fysiek aanwezige politie. Weliswaar is dat een belangrijke politie – ook voor de toekomst – en in omvang ook een grote politie. Maar de in de wijk fysiek aanwezige en blauwe politie is niet de enige politie. Toch is dit nog steeds de politie waar volgens de respondenten alles om draait en waar alles op geënt is. De andere identificaties blijven ondergesneeuwd. Deze smalle identificatie heeft tot gevolg dat de politie niet klaar is voor de toekomst. Met de respondenten vinden wij dit een ommissie. “Aan de randen” van het gangbare vindt vaak de vernieuwing plaats en krijgt daar vaak gestalte. Wanneer de blauwe en fysiek aanwezige politie de bestaande normen handhaaft (intern en in de samenleving) en de wens is dat de politie verandert en vernieuwt, dan moet de ontwikkeling meer vanuit de zijlijn worden aangestuurd en gepusht. Dat vereist differentiatie en diversiteit. De empirische conclusie of bevinding is dat de politie uit gedifferentieerde identificaties bestaat. Gedifferentieerdheid is gewenst, is de normatieve vaststelling. Analoog aan Koningin Maxima menen wij dat gedifferentieerde identificatie ruimte geeft aan dynamiek, ontwikkeling en voor diversiteit. Er zou sprake kunnen zijn van meer én-én.

Verdere dialoog

In het artikel in het Tijdschrift voor de Politie (2021, juni-nummer) gaven wij aan dat een gedifferentieerde politie rondom de kernfunctie enkele consequenties heeft.

- Gedifferentieerde interne en externe governance
- Gedifferentieerde werving en selectie
- Gedifferentieerde politiekunde en gedifferentieerd politieonderwijs, met aandacht voor actie-intelligentie en kennis-intelligentie
- De kernfunctie, hoe gedifferentieerd ook:
 - verdiepen en hanteren als uitgangspunt voor doorontwikkeling naar de toekomst
 - versmallen tot een aantal kerntaken en hanteren als uitgangspunt om zelfbewuste en gedurfde keuzen te maken en te agenderen
 - hanteren om de politie meer als informatieorganisatie te zien en daarop te sturen

Het politiewerk zelfbewust en gedurfd versmallen en verdiepen op gedifferentieerde identificatie met de kernfunctie stabiliteit; binnen de waarden en normen van de democratische rechtsstaat. Politie mensen willen verschil maken en corrigeren, in de vorm van beschermen, begrenzen, bekrachtigen en bevorderen; met als uiteindelijke gevolg een stabiele samenleving. De politie vervult een stabiliserende rol in de samenleving. De politie is hierin sterker en beter naar de publieke ruimte en minder goed naar de politie-bestuurlijke ruimte.

Door deze conclusies hier verder uit te werken sluiten we af met een schot voor de boeg voor verdere dialoog. Daarmee geven we invulling aan het zelfbewuste en gedurfde kiezen. Voor alle zekerheid merken we op dat dit op persoonlijke titel wordt geschreven.

Keuzen, schot voor de boeg voor dialoog

Het is niet de bedoeling hier een kerntakendebat te gaan voeren. Een kerntakendebat zou te technisch zijn. Wat betekent deze zoektocht naar identificatie voor keuzen van de politie waar zij van is? De kernfunctie van de politie kan omschreven worden door haar positie in de rechtsorde en als een stabiliserende positionering. En deze kernfunctie is naar taken verwoord in art.3 van de politiewet, namelijk de hulpverlening en het handhaven van de strafrechts- en openbare rechtsorde. De respondenten weten dat uit hun hoofd. Echter, indien de kernfunctie als uitgangspunt wordt genomen, zoals respondenten aangeven en wensen, dan heeft het wel degelijk consequenties voor een keuze met betrekking tot die taken.

Ook kan worden geconcludeerd dat respondenten vinden dat het takenpakket van de politie de laatste jaren te breed is geworden en de politie te veel versnipperd. Daarnaast gaan er enerzijds stemmen op om de politie te saneren en anderzijds zijn er geluiden die vragen om een stabiele financiering van de organisaties van de rechtsstaat. De politie kan zelf stabielere worden door enkele keuzen te maken die versnippering tegen gaan en versmallen en verdiepen op de kernfunctie en de organisatie een ruggengraat geven.

Als differentiatie doet divergeren, wat convergeert dan?

Gebaseerd op de gesprekken en een functionele en waardenanalyse, zijn dat – naast het bindende verhaal van het bronverhaal – de kernwaarde en de kernfunctie van de politie. Daarnaast heeft differentiatie “an sich” ook betekenis.

Gedeelten van antwoorden kunnen ook gevonden worden in:

Bronverhaal: Dit zijn wij: veiligheid in vrijheid

Position paper: de politie van morgen en overmorgen (mei 2020)

Veiligheid, vertrouwen en verbinding. Strategische agenda politie 2021-2025 (mei 2021)

Missie, toevoegende waarde

1. Kernwaarde

Gesprekken en dialogen over waarden en identiteit lopen door elkaar. Een kernwaarde is echter een fundament onder of uitgangspunt voor een identificatie. De kernwaarde van de politie wordt kernachtig weergegeven in het Politie in Ontwikkeling-rapport (Politie, 2005): waakzaam en dienstbaar aan de waarden en normen van de democratische rechtsstaat. Dat impliceert onder andere dat de Grondwet ook uitgangspunt is, inclusief de grondrechten. Dit wordt door ons dermate fundamenteel geacht, dat mensen die dit niet onderschrijven, eigenlijk niet werkzaam kunnen zijn bij de politie. (Code Blauw, etc.)

2. Kernfunctie

Als er al een tijdloze essentie is van de politie, dan is deze gebaseerd op de kernfunctie van de politie. Waar respondenten elkaar ontmoeten bij de beschrijving van hun politie, is het uitgangspunt deze kernfunctie van de sinds 2013 nationaal georganiseerde politie in de samenleving. Vandaar identificatie, immers de Nederlandse samenleving van nu is anders dan de samenleving in 1970, 2000 en 2030. Het gaat dus om de kernfunctie van de politieorganisatie (eventueel te zien als een institutie) in de samenleving. Dat is niet hetzelfde als de politiefunctie in de samenleving. De politiefunctie wordt namelijk door meerdere organisaties vorm gegeven.

De volgende aspecten zijn existentieel:

- Politiewerk is (vooralsnog) mensenwerk en komt tot uiting gedurende interacties.
- De kernfunctie van de politie sluit aan bij ontwikkelingen van en in de samenleving. We roepen onze eerdere omschrijving van een samenleving in herinnering, als bestaande uit twee ruimten. De kernfunctie van de politie wordt dan omschreven als de bijdrage die de politie in haar handelen (interacties) levert aan de stabiliteit en veiligheid van die ontwikkeling van de samenleving. Stabiliteit is een vermogen of een kracht. In het geval

van de politie is dat het vermogen, dat ingezet wordt (dat zichzelf of onder gezag inzet) namens de samenleving, om (potentiële) aberraties van de gangbare marges / bandbreedten van de democratische rechtsstaat weer terug te brengen binnen die marges / bandbreedten, zodat de samenleving zelfstandig verder kan. De samenleving ontwikkelt zich en de politie stabiliseert als er waarden en normen – oftewel grenzen – (dreigen te) worden overschreden. Deze kernfunctie van de politie past binnen het recht en is gericht op handhaven van de rechtsorde (strafrechtsorde en openbare orde) en op hulpverlening. De taken van de politie zijn hiervan afgeleid.

- De politie kan haar gezag namens de samenleving afdwingen; zij heeft geweldsbevoegdheden, bijzondere bevoegdheden en ook bevoegdheden om grondrechten eventueel (in context) te beperken. Wij spreken over bij de kernfunctie en de kern van het politiewerk passend geweld. (net wat anders dan geweldsmonopolie). De politie in een democratische rechtsstaat dwingt haar gezag af op legitieme wijze. De politie en de samenleving zijn in elkaar verweven. De politie werkt daarom nauw samen met de samenleving en in die samenleving. De samenleving wordt breed omschreven als bestaande uit een publieke ruimte en een politie-bestuurlijke ruimte. In die samenleving begeven zich publieke en private partijen en mensen. De politie kan het niet alleen. Voor stabiliteit en veiligheid is de samenleving in eerste instantie zelf verantwoordelijk. De politie functioneert aan de grenzen van de stabiliteit.

Omdat de kernfunctie gericht is op gedrag dat over grenzen (gecodificeerd en gemodificeerd door het recht) gaat of dreigt te gaan, is deze kernfunctie inherent behoudend (niet zo vernieuwend en niet op de toekomst gericht) en moreel. Het sluit immers aan bij bestaande en gangbare marges en bandbreedtes van de in de samenleving gangbare norm over wat goed en slecht is, en houdt deze binnen grenzen en marges in stand.

Zelfbewust en gedurfd

Vanuit de kernfunctie *versmallen* en *verdiepen* tot de kerntaken van art.3 PW. De securitisering van de samenleving heeft betekend dat er (te) veel op het bordje van de politie kwam. De politie is tot veel in staat gebleken. Dat kost capaciteit en heeft geleid tot verbreding en versnippering van de taak. Maar willen we dit ook allemaal? En zo ja, tot hoever willen we die handelingen dan doorvoeren? Kan hier zelfbewust en gedurfd een ander standpunt op worden ingenomen? Tijdens de gesprekken is meerdere malen stil gestaan bij de capaciteit rondom verwarde mensen op straat en bij bewaken en beveiligen. Als wij een politie willen zijn die in de haarvaten van de samenleving is verbonden, “waarom besteden we dan zoveel aandacht aan verwarde mensen en bewaken en beveiligen?”, zo luidde de opmerkingen. In de haarvaten verbonden zijn, betekent aanwezigheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid. Als de politie benaderd wordt, gaan politiemensen er voor (actie, verschil maken, geen “nee” zeggen). Maar hoever wil de politie hier in gaan? Is het langdurig bewaken en beveiligen van objecten en subjecten niet oneigenlijk voor de politie? Of is het langdurig “zeulen” met verwarde personen niet oneigenlijk voor de politie? Of van een hele andere orde: dient de politie zich ook te begeven in veiligheidsvraagstukken die betrekking hebben op de privé ruimte of de fysiek-biologische ruimte van mensen? Daarentegen is handhaven van de kleine norm in de vorm van verkeershandhaving (niet het uitrukken in verband met schadeclaims) wel degelijk een vorm van aanwezigheid. De politie is vaak eerste speler in de keten (het vermogen). Maar de politie lost ook problemen van partners op, zo geven respondenten ons mee.

Het politiewerk zelfbewust en gedurfd versmallen en verdiepen op gedifferentieerde identificatie met de kernfunctie stabiliteit; binnen de waarden en normen van de democratische rechtsstaat zou het volgende kunnen betekenen voor

- het wat de politie zou kunnen doen
- en hoe dat dan kan gebeuren.

Dit impliceert het maken van keuzen.

De taken, Wat?

Versmallen tot de kernfunctie

Bij veel taken die de afgelopen jaren bij de politie werden neer gelegd / door de politie werden overgenomen: is ons handelen in tijd en ruimte begrensd.

- Bv bij verwarde persoon direct overdragen aan GGZ-instelling, die allemaal ophoudkamers zouden kunnen inrichten.
- Bv: bewaken en beveiligen maximaal 2 dagen dan overdragen aan een andere (nieuwe of bestaande??) organisatie
- Bv: huiselijk geweld, hulp verlenen en indien de context dat vraagt staande- of aanhouden, en overdragen aan hulpinstanties. [privé ruimte]
- Met andere woorden: de politie draagt zo snel mogelijk over. (de wetgever zou hiervoor dienen te zorgen)

Verdiepen (verbeteren, professionaliseren, ontwikkelen) binnen de kernfunctie.

- Handelen (actiegericht) vanuit kerntaken in complexe en niet voorspelbare situaties is min of meer de kernasset van de politie. Dat is het eerder bedoelde vermogen om stabiliteit en veiligheid als kernfunctie te omschrijven.
- Met betrekking tot hulpverlening (handelend aanwezig zijn), handhaving van strafrechtsorde en openbare orde is het handelen in tijd en ruimte onbegrensd. Althans, de grens wordt gevonden in de grenzen van stabiliteit. En grenzen worden contextueel bepaald]. Dat gebeurt in de publieke ruimte en gedeeltelijk zelfs in de privé ruimte van burgers, maar zo kort mogelijk. Huiselijk geweld is het werk van psychologen, maatschappelijk werkers of wat dies meer zij. Ook de fysiek-biologische ruimte is niet het terrein van de politie.
- Met het gezag bepalen wij in specifieke gevallen de inzet
- In de haarvaten van de samenleving bereikbaarheid en beschikbaarheid / nabijheid organiseren.
 - In generieke zin is de politie fysiek, digitaal en internationaal aanwezig
 - Basisteam, GGP etc
 - Digitale wijkagenten, digitale rechercheurs, etc
 - Internationale liaisons etc
 - In de haarvaten van de samenleving,
 - Met het oog op hulpverlening
 - Met het oog op handhaving
 - Met het oog op criminaliteit
 - En ook met het oog op info / intel.
- Alle vormen van criminaliteit (dus ook ondermijnende) en verstoringen van de openbare orde. Soms raakt criminaliteit burgers niet direct (hidden impact crimes – Boutellier), maar verdiepen betekent op alle vormen van criminaliteit.
- Als de politie zelf (op basis van info-, intel- en kennisgericht) bekend is met bedreigingen die de stabiliteit in gevaar brengt / als de grenzen voor stabiliteit overschreden worden, komt zij in actie. Natuurlijk geldt dit voor onze taken (zie volgende bullet)
 - Handelend, etc..
- Is signaleren en adviseren vanuit de professie en op die manier instigeren dat anderen (partners, gezag, beheer in ketens en netwerken, burgers, private partijen, etc) hun kernfunctie kunnen waar maken.
 - op basis van info en kennis
 - op basis van de professie
- Verkeershandhaving is belangrijk omdat verkeer in de haarvaten plaats vindt [kan uitgebreid worden]

Toekomst

Respondenten hebben aangegeven dat de politie niet klaar is voor de toekomst. Als de taken zijn versmald tot de kernfunctie kan capaciteit (PIOFACH) worden vrij gemaakt om op die taken te verdiepen en in te spelen op trends en ontwikkelingen in de samenleving. We noemen met name internationalisering (multi-level) en versneld investeren in digitalisering (en de combinatie van deze twee trends). Internationalisering en digitalisering (of technologie) overstijgt de menselijke maat steeds meer. Aanwezig zijn, bereikbaar en beschikbaar zijn en nabijheid krijgt een andere vorm.

Box. Als we vooruit kijken: grenzeloze en identiteitsloze interactie

Vooruit kijken en de wijze waarop dat al dan niet gebeurt, is ook een onderdeel van identificatie. In deze bijdrage is menigmaal het woord vooralsnog gebruikt. Zo is bijvoorbeeld aangegeven, dat politiewerk vooralsnog mensenwerk is. Deze stelling gaat uit van de premisse dat intelligentie nog steeds gekoppeld is aan de mens. De vraag is – en dat is 1 van de transities in de samenleving waar ook de politie mee geconfronteerd wordt – of dat in de toekomst nog zo zal zijn. Dat wordt bevestigd door respondenten. En in de literatuur treffen we voorspellingen, die aangeven dat intelligentie ontkoppeld raakt van de mens en dat kunstmatige intelligentie de mens zou kunnen gaan vervangen of zelfs overnemen. Dit staat nog in de kinderschoenen. Vooralsnog, zo hebben we geschreven, bestaat politiewerk voor een groot deel uit fysieke en directe interacties van het blauwe met burgers. Respondenten en literatuur geven aan dat veranderingen al gaande zijn. Verschil maken breidt zich uit naar intelligente (en internationale) systemen.

De wereld blijft bestaan uit interacties. Interacties zijn te zien als een ontdekkingsreis naar identificaties. Interacties vinden nog steeds grotendeels plaats in de fysieke wereld en dus in fysieke aanwezigheid van een ander. Dat maakt het mogelijk dat de identificatie van de andere kenbaar is; zeker als een interactie zich herhaalt en terugkeert. Internationalisering en digitalisering hebben tot gevolg dat grenzeloosheid ontstaat, en ook *identiteitsloosheid*.

Politiewerk zou ook gezien kunnen worden als omgaan met of zoeken naar / achterhalen van identificaties. Van – in potentie een grote verscheidenheid aan – goedwillende burgers, van hulpbehoevenden, van criminelen of planners van crimineel gedrag, van planners of plegers van verstoringen van de openbare orde, van ondermijners, van plegers van huiselijk geweld, van hen die terroristische aanslagen plegen of plannen, ... etc.

Maar de trends als internationalisering en digitalisering van de samenleving hebben grenzeloosheid en identiteitsloosheid tot gevolg. Dat alles heeft nogal repercussies voor identificaties met de politie. Identificaties die we nog niet geheel kunnen doorgronden. Is een fenomeen zonder identificatie van slachtoffer of dader een criminele daad of een daad van ondermijning? En zo ja, kan die opgespoord worden?

Laatste opmerking is dat vanuit de kernfunctie de politie (bijzondere) bevoegdheden heeft toegewezen gekregen en de mogelijkheid gezag af te dwingen. Opgemerkt wordt dat deze bijzondere bevoegdheden in de digitale wereld nog niet wettelijk zijn geregeld met betrekking tot openbare orde en internationaal.

- Nieuwe ruimten waarop verdiept dient te worden zijn digitaal en internationaal
 - De kerntaken zijn fysiek, digitaal en internationaal verweven. In die verwevenheid is kennis, intel en info de backbone.
- In fysieke ruimte / zin is de taak van de politie beperkt tot de grens van Nederland, maar digitaal en over de grens in het kader van internationale afspraken (*upstream disruption*)

is de taak van de politie grenzeloos en soms identiteitsloos (ook de fysieke politie is soms "heimelijk").

De organisatie, Hoe?

Spreeken over gedifferentieerde identificatie, over kernwaarde en over versmalde en verdiepte kernfunctie, gaat niet alleen over politietaken, maar ook over de interne en externe governance en inrichting van de organisatie met betrekking tot informatie, werkgeverschap (ontwikkeling en onderwijs) en over samenwerking.

Governance intern: informatiefunctie (Intel en Kennis) centraal

De backbone van de organisatie is informatie. Bij informatie gaat het om kennis enerzijds en data en intel anderzijds, maar ook om allerlei informatie met betrekking tot de bedrijfsvoering. De inrichting van de politieorganisatie is thans gebaseerd op een gecombineerde geografische en functionele indeling. Prima. Maar de backbone van het werk van de politie in alle geledingen is informatie (op basis van zowel – reflexieve – kennis als op basis van data en intel). Om versnippering van de organisatie tegen te gaan, zou de politie meer gestuurd (interne governance) kunnen worden als ware het een informatieorganisatie (vgl. Weick, 1979). Momenteel is informatie in de organisatie erg versnipperd. Uitgangspunt van sturing zou de eenheid van informatie kunnen zijn, die gebaseerd is op de kernfunctie van hulpverlening en handhaving van de strafrechts- en openbare orde. Verbinden in het vergaren en inwinnen, analyseren, duiden, etc. van informatie die aanwezig is bij wijkagenten en de GGP, bij de DRIO's/DLIO, bij Informatieknooppunten, bij RIEC's, bij RTIC's, bij portefeuilles, etc. Een integrale informatiefunctie betekent horizontaal en verticaal (multi-level) in de organisatie verbinden. Deze verbindende ruggengraat heeft impliciet tot gevolg dat de organisatie ondeelbaar wordt. Verbondenheid in de haarvaten van de samenleving levert een schat aan informatie. Muteren is dan geen administratieve last meer, maar een bijdrage aan de intel-functie. Zeker als deze bewust wordt vergaard vanuit de kernfunctie. Analyseren van informatie vanuit die kernfunctie kan leiden tot meer proactie, predictie en preventie. Om potentieel werk te voorkomen en in de kiem te smoren. Die informatiepositie kan worden gebruikt om te signaleren en adviseren, intern en extern naar de samenleving (twee ruimten).

Governance intern: meer dan blauw en fysiek aanwezig

Werkgever

- Modern werkgeverschap is gedifferentieerd werkgeverschap
- Naast fysiek aanwezige blauwe politie, veel meer aandacht voor "andersoortige" politie in werving en selectie en onderwijs (gebeurt al gedeeltelijk)
 - Gedifferentieerd werven, selecteren en opleiden
 - Gedifferentieerd leren en ontwikkelen is benadrukken van actie-intelligentie en reflexieve intelligentie (ook en met name in het onderwijs / opleiding)

De zojuist beschreven identificatie met een versmalde en verdiepte kernfunctie van de politie, heeft implicaties voor de interne governance (waaronder leiderschap), werving en selectie en onderwijs. Binnen de politie wordt met behulp van verschillende terminologie aandacht gevestigd op het blauwe en fysiek aanwezige politiewerk. Dit is in omvang een groot deel van de politie. Nogmaals: hier is *an sich* niets mis mee, maar op basis van onze gesprekken concluderen wij dat andere identificaties hierdoor te weinig aandacht krijgen. Deze worden te kort gedaan. Opmerkingen als "blauw verven" en "door de patatsnijder gaan", kent iedereen binnen de politie. Wellicht is het tijd, meer dan al gedaan wordt, aandacht te schenken aan een meer differente wijze van sturen. Dan wordt de vraag "hoeveel broeken je versleten hebt?" of: "heb jij wel met je poten in de klei gestaan?", een andere. Dan kan het gesprek gaan over de bijdrage die iedereen levert aan de kernfunctie van de politie, op basis van positieve keuzen die veel mensen hebben om bij de politie te gaan werken. En dus een bijdrage aan de samenleving en de democratische rechtsstaat. De

bijdrage van al die mensen aan de politie is different. Die bijdrage kan geleverd worden op basis van actie of op basis van analyse, een doe-politie die actie-intelligent is of een denk-politie die reflexief intelligent is, zichtbaar voor iedereen of juist niet, kan direct resultaat hebben of over langere tijd, handhavend of opsporend, hulpverlenend of staandhoudend, adviserend aan stakeholders of beschermend tegen huiselijk geweld, directe actief en resultaat en bezig met de lange termijn, voor de straat-politie en voor de staat-politie, etc. De mensen die voor de politie werken die wij hebben gesproken, geven aan dat er meer aandacht mag zijn voor dit differente: in sturing en governance, in werven en selecteren en in opleiden.

Niet alleen sturen als ware iedereen van de blauwe en fysiek aanwezige politie dus. Steeds meer mensen die bij de politie werken zijn niet te kenschetsen als blauw en fysiek aanwezig. Zo is ook digitale en internationale aanwezigheid van belang. Zo is ook niet herkenbare politie van belang. Gesteld zou kunnen worden dat sturing meer gedifferentieerd zou dienen plaats te vinden.

Governance extern: samenwerken

Verdiepen en versmallen kan ook tot gevolg hebben dat meer zelfbewust kan worden samengewerkt (externe governance) met gezag, beheer, beleid en bestuur, en in ketens en netwerken, met publieke en private partijen. En kan betekenen dat de rol in de haarvaten van de samenleving meer gestalte krijgt.

De betekenis hiervan kan heroverwogen worden en leiden tot versmalling. Dat heeft tot gevolg dat

- Veel meer ketengericht samengewerkt dient te worden.
- Veel meer samengewerkt dient te worden in netwerken.
- En, omdat sprake is van marktwerking in de veiligheidszorg, krijgt netwerksamenwerking betekenis voor samenwerking met private partijen.
- Samenwerken is breed
Samenwerken op alle fronten, met burgers, met partners in keten en netwerk, internationaal, digitaal, met marktpartijen, bijvoorbeeld met
 - Wegbeheerders
 - Met betrekking tot intel met bv defensie, NCTV, diensten etc. (Nat Veiligheidsstrategie)
 - Zorg
 - Onderwijs
 - Huisvesting
 - Juridische keten
 - Kennisinstellingen
 - Etc
- Voorwaarden:
 - Samenwerken is geen kannibalisme als de kernwaarde en de kernfunctie in het geding is. Stabiliteit en afdwingbaar gezag moet blijvend legitiem zijn. De overheid is hierin leidend. Geweld en (bijzondere) bevoegdheden blijven bij de overheid.
 - Samenwerken beoogt harmonisatie

Tot slot

De hedendaagse politie – de hedendaagse samenleving – begeeft zich naar een ander tijdperk. Door gesprekken te voeren over interacties, met andere woorden door gesprekken te voeren over de wijze waarop de politie *bestaat* en wat de politie daadwerkelijk *doet* (hoe de politie existeert), en niet uit te gaan van een min of meer beredeneerd en ideaaltypisch

beeld (de zogenaamde tijdloze essentie), zien we een langzaam meebewegen van de politie in deze transitie. Door aandacht voor interacties komen de context en verschillende (meer soorten) polities in beeld. Interacties en contexten veranderen. Dat maakt identificaties gedifferentieerd. De daadwerkelijke existentie van de politie is gedifferentieerd. Dat maakt identificaties ook dynamisch en relatief, en wellicht in de toekomst onkenbaar. De tijdloze essentie van de politie is gelegen in de kernfunctie: het verzorgen van stabiliteit en veiligheid binnen de marges van de democratische rechtsstaat.